

KICSERÉLJÜK? NE CSERÉLJÜK?

FINTA ISTVÁN

A borítólapon lévő kép címe és készítője ismeretlen

KICSERÉLJÜK? NE CSERÉLJÜK?

Kisregény

ÍRTA: FINTA ISTVÁN

Készült valamikor a 1960-1970-es években
Balatonkenese-Üdülőtelepen

Hagyományos gépírásból számítógépbe átírta
és kiadásra szerkesztette leánya:

Finta Kata

2017. december 26-tól 30-ig

Veszprémből Zirc, Veszprémvarsányon keresztül vasútvonal vezet Győr felé. A vonat alig hagyja el Veszprém-külső pályaudvart, mindjárt hegyek közé jut. A Bakony szélső hegyei ezek. A völgy, melyen a sínpár vezet, néhol eléggé szűk. A hegyeket mindenütt lombos erdő borítja. Néhol nagy, öreg fák, máshol a vágásokat borító sarjerdő, vagy újabb ültetés tölti be. Legtöbb a tölgyes, de cser- és bükk-erdő is gyakori; néhol egy-egy oldal gyertyános, de telepített fenyves is akad. Szemnek igazán kedves ez a táj; legfeljebb különös az, hogy a turisták nem keresik fel gyakrabban.

A vasútállomások meglehetősen távol állnak egymástól. Enne oda az, hogy község is csak kevés van ezen a tájon, és azok sem valami nagyok. A pályaudvarok között megfelelő távolságokra vasúti őrházak, - a nép szóhasználata szerint - bakterházak vannak. Ezekben a házakban lakó pályaőröknek az a legfőbb feladata, hogy a pálya állapotát a nekik kijelölt szakaszon ellenőrizzék. Ha valamit észlelnek, azt azonnal jelenteni kell a pályaudvarnál. Egy kis piros színű zászlóval mindig jelezni tudnak a mozdonyvezetőknek, ha valamilyen akadályt észlelnek; de az övükön viselt tartályban egy kis robbanó töltet is van, nagyobb baj esetén ezt a sínre helyezik, s annak pukkanása a vezető figyelmét felhívja. Kezükből egy hosszúnyelű kalapácsot visznek, amellyel néhol, gyanús helyeken, megkoppantják a sínt; a hang jelzi, ha azon például sántörés fordul elő.

Tehát a pályaudvar szolgálata nem terhes, nem jelent nehéz testi munkát, de állandó figyelmet, éberséget követel. Bármilyen tökéletesen van is megépítve egy ilyen vasúti sínpár, valamint alatta a töltés, hiba mégis előfordulhat. Hogy mást ne említsünk, a völgyön végigfolyó kis patakocska, csak nagyon szelíd kis vízfolyás, de egy kiadós nyári zivatar, vagy felhőszakadás esetén az mégis folyónak képzelet magát; bizony, néhol kikezdi a töltés oldalát, ritkább esetben rongálja a hidakat, átereszeket. Ilyenkor igazán jelentős a pályaőr munkája, megelőzheti a szerelvény kisiklását; vagyont, értéket, embereket menthet meg; munkája tehát felelősségteljes.

Egy ilyen őrházban évtizedek óta egy öreg bácsi volt a pályaőr, aki mindig hűségesen, megleégedésre, jól végezte a munkáját. Szerette a feladatát; szívesen szolgált volna tovább a korhatár elérése után is, de az utóbbi hónapokban úgy érezte, hogy a lábai megunták a nap-nap utáni hosszú gyalogsétákat; ezért kérte a nyugdíjaztatását.

Ezek az őrházak mind jó téglapületek. Van bennük egy tágas szoba, konyha, éléskamra. Padlózata hajódeszkából készült meleg padló. Az ilyen épület egy kis családnak igen jó lakhely; hasonló a közeli községekben sem sok akad. Az udvar szélén istálló, sertésól, baromfi ólak ugyancsak mind téglából készültek; állattartás céljára szolgálnak. Ráadásként az udvar közepén egy kerek-kút, melynek vize üdítő erdei forrásvíz. Ugyancsak az udvaron található a külön épített sütökemence is. Mindezt betetőzi egy katasztrális-holdnyi kert, melynek a ház közelében lévő része virágoskert, a távolabbi rész pedig konyhakert céljára szolgál.

A nyugdíjba készülő öreg nagy virágkedvelő volt, és értett is a kertészethez. A virágoskertnek szánt részt magas-törzsű- és bokor-rózsákkal ültette tele; az épületek oldalára lécrácsok segítségével futórózsákat futtatott fel. A vonattal errefelé utazók, amíg a szerelvény áthaladt, élvezhették a csodálatos látványt.

Szóval ennek a lakhelynek semmi hibája sem látszott. Ennek ellenére, az állomásfőnöknek nagy gondot jelentett a megüresedő állás betöltése, nem tudta, kit ajánlhatna kinevezés céljából. Bizony, még az ilyen tökéletesnek látszó tanyánál is akadhat hiba. Itt az volt ez a nagy hiba, hogy minden emberlakta helytől jelentős távolságra volt. Az ilyen állásra férfijelentkező még csak akad; csak az a baj, hogy az sem élhet egyedül. Asszonyt kapni pedig olyan helyre, nem nagyon lehet - ahol napokig senki sem jár, sőt, a férj is a nap nagyobb részében a háztól távol van. Egy fiatal-asszonynak pedig ilyen helyen nagyon unalmas az élete.

Szekeres János most szerelt le a katonaságtól; letöltötte az előírt szolgálatot. Visszatért az előző szolgálati helyére, a vasúthoz, ahol bevonulása előtt, mint pályamunkás volt alkalmazva. Egy közeli kis kistelepülésen, Doboson született. Szülei kis két katasztrális-holdas zsellérek voltak, de egy járvány idején korán elhaltak.

Ő az öregapjával éldegélt.

Elég jó eredménnyel elvégezte az osztatlan iskolában a nyolc általánost. Azután a földet művelte, míg a nagyapja élt. Aztán a keresztapja tanácsára, tizenhét éves korában beállt a pályamunkások közé. Jól fejlett, erőteljes fickó volt, jól bírta a nehéz testi-munkát, s elég jól keresett. Mivel kitűnő volt a testi felépítettsége, természetes, hogy besorozták katonának. Szégyellte volna, ha nem veszik be, mert abban az időben a falusi lányok szemében nem sokra számíthatott az a legény, akit sorozáskor alkalmatlannak minősítettek. Jancsi így becsülettel letöltötte az előírt időt.

Leszerelése után első dolga volt, hogy előző munkahelyén az állomásfőnöknél jelentkezzen. Mint pályamunkás akart tovább is dolgozni. Az állomásfőnöknek jó gondolata támadt? A szálas, erős fiú igazán alkalmas volna az öreg helyére pályaezrednek. Megkérdezte Jancsit, hogy vállalná-e? Ő nagy örömmel mondott igent. Érthető, mert jól ismerte az őrházat; sokszor gondolt arra vágyakozva, hogy milyen jó volna abban egy fiatal-asszonnyal turbékolni... a vágyakozásnak az első része hamar teljesült is, mert őt nevezték ki pályaezrednek. Most még jobban megtetszett neki a hely, a szép lakás, a csodás környezet, de legfőképpen az, hogy jó keresethez jutott, és még csak kevés nehéz testi munkát kell végezni. Azonnal beköltözött. Egy kissé ugyan neki is különös volt, hogy az első héten még csak egy ember sem járt arra; embert csak olyankor látott, mikor ő az áthaladó szerelvénynek piros zászlócskájával tisztelgett, s az ablakból kitekintő utasok az ő rózsakertjét csodálták.

Ő még így sem tekintette unalmasnak mindezt. Főzni ugyan valamennyire meg tanult, amíg öregapjával élt együtt. Egyedül nem sokat piszkított, ezért takarítani sem sokat kellett. Még a fehérneműje kimosása sem okozott gondot. Aztán tervezgetéssel gyorsan múlik az idő.

Amíg a hosszú pályaszakaszt bejárta, volt idő a gondolkozásra; terveket szőtt, s azokat egyhangúan elfogadta. Ennek legfőbb része az alábbiak voltak: Az istállót két jó fejőstehénkével népesíti be. Lesz tej, tejtermék, és még sajt is. Azok élelmezése nem jelent gondot; az év hosszabb felében legeléssel önmagukat tudják élelmezni; itt kövéren nő a fű. Mikor pedig télre beszorulnak az istállóba, a széna beszerzése sem gond itt, mert a töltések oldaláról annyit kaszál és szárít, amennyit akar.

A sertésólba szerez egy egyéves kocát, az a malacaival jól megél. Az őrház mögött egy öreg tölgyes van, őszön sűrűn áll alattuk a makk; a süldők azon gömbölyűre híznak, az sem kerül itt pénzbe. A hízókat szívesen megvásárolják a hentesek, mészárosok; magának is annyit vághat, amennyit csak akar. Az itt fontos, mert itt húst beszerezni nem lehet, a nagy távolság miatt, de így is lesz bőven szalonna, kolbász, sonka, disznósajt, zsír; szóval minden, ami a konyhára kell. A változatosság kedvéért vadhúshoz is könnyen hozzájut. Igaz, puskája nincs, de apjától, aki eléggé neves vadász volt, amíg élt, sokat tanult.

Ha majd lesz asszony a háznál, az itt annyi baromfit keltethet, amennyit csak akar; jó elbogarásznak azok az erdőben, legfeljebb csak reggel kell azoknak egy kis ocsút dobni.

Egyedül a fűszerfélék beszerzése okoz egy kis gondot, de lesz jó fizetés, s abból egyszerre hosszabb időre bevásárolhat.

Legfőbb célkitűzése az volt, hogy a lakás se legyen sokáig üres, a konyhában feltétlenül asszony kell. Egy csinos asszonyka beszerzése tehát a legfontosabb. Lesz akkor valaki, aki mindig frissen főtt étellel várja, mikor a körútjáról hazatér. Aztán kettesben az idő is sokkal jobban telik. Eddig még nem sokat gondolt a házasságra. A falujában talán ő volt a legszegényebb, így a lányok elnéztek a feje felett; ezért úgy döntött, hogy nem a falujából hoz asszonyt, hanem máshol keres valakit.

Szomszédja nem volt. Igaz, volt ugyan az őrháztól nem messze az erdő szélén egy szép házacska, ahol régebben az Állami Erdőgazdaság vadőre lakott, de az jelenleg üres, nem laknak benne. Pedig jó volna, ha valaki beköltözne oda, mert így összejárhatnának; a szabadidejük telhetne úgy.

Abban, hogy tervei mind sikerüljenek, szilárdan hitt, sőt, mindezek hamar valósággá válhatnak.

A megvalósításhoz azonnal hozzáfogott, csak éppen a sorrend fordult meg teljesen: az első helyre az asszony került. Ennek is megvolt a maga oka. Amint a részére kijelölt pályaszakaszon a napi sétáját végezte, valami megszívlelendőt vett észre; ugyanis az egyik betorkoló tágasabb völgyben volt a Bakony Gyöngye termelőszövetkezetnek egy jódarab szántóföldje.

Ennek a talaja a legkitűnőbb humusz, ami érthető, mert évszázadokon át a hegyek oldalából az elkorhadtnövényi részeket az esővíz mind ide hordta, és rakta le. Érthető, hogy a TSz ezt mindig kapásnövények termelésére hasznosította; kukorica, cukorrépa termett rajta. Az igaz, hogy amit lehetett, mind géppel végezték, de kapásnövényeknél még így is bőven van munka, amit csak kézzel lehet elvégezni, ilyen például az ekekapu után a sorok igazítása kézikapával, a ritkítás, és más hasonló.

A vasút éppen a tábla végénél húzott el. Ezért azonnal észre kellett vennie, hogy a táblán egy brigád dolgozik. Megszámolta: tízen voltak, mind a tíz fiatal lány. Már a vidám dalolásuk is felhívta figyelmét, de a szoknya alól kikandikáló csinos bokák még inkább. Érthető, hogy az érdeklődése felcsigázódott. Elhatározta, hogy ismeretséget köt velük. Odamenet, visszajövet is rászánt egy-egy félórásckát, hogy az alatt egy kicsikét enyeleghessen velük.

A lányok sem haragudtak, hogy a szálás, csinos legény közéjük ment, enyelgett, tréfált velük. Így még a munka is jobban ment nekik. Jancsi szemlét tartott, azt latolgatta, hogy azok közül melyik felelne meg neki leginkább. Agy az első két nap egyiket sem tüntette ki különösebben. Csak annyit állapított meg, hogy van azok között egy tüzes feketeszemű, koromfekete hajú, aki ráadásul remekül tudja használni a szemét; határozottan nagy forróságot érzett, mikor vele beszélt.

Elhatározta, hogy a következő nap valahogy alkalmat teremtsen rá, hogy ismertethesse azzal a tervével, kipuhatolja a hajlandóságát. Nagyon meglepődött, mikor másnap nem látta ott a lányok között. Megtudta tőlük, hogy annak pontosan most van az esküvője; Verebes Jóska, az Állami Erdőgazdaság vadőre veszi feleségül.

A nevét is most tudta meg; Szabó Maricának hívják. A férjével ki fog költözni az erdőbe, így majd közvetlen szomszédok lesznek, mert a vadőr háza nincs, messze van a vasúti őrháztól.

Jancsi határozottan sajnálta, hogy ezt az ingyenc-falatot elszalasztotta, de sebj, van még itt kilenc, valamennyi elég szemrevaló. Az időt, mit közöttük töltött, arra használta fel, hogy sorban puhatólózott mindegyiknél; kis akarta fürkészni azok hajlandóságát.

A beszélgetésekből azt szűrte le, hogy azoknak tetszik ő, azaz a férfi, még jobban a lakás, a megélhetési lehetőségek; de valamennyinél megfigyelhette, hogy a magánytól határozottan irtóznak, ami ott várna rájuk.

Jancsi mindig a barnákat kedvelte, kereste, de a végén mégis egy szőkénél kötött ki; az igaz, hogy ő a kilenc közül a legcsinosabb, a legszebb volt; hozzá képest kicsike, akivel játszani, labdázni szeretne a társa; szóval bájos kis pofa volt. Sütő Julcsa a neve.

Megtudta, hogy a lány apja részeges, a mostoha-anyjával nincs jó viszonyban, ezért menekülni szeretne otthonról. Ezért vele kezdett komolyan tárgyalni a jövőről. Szerelemről ugyan egyikük sem beszélt; faluhelyen még ma sem az a legfontosabb, hanem a körülmények. A helyzet Julcsának tetszett; az is, hogy a maga gazdasszonya lehet, elég jómódba kerül. Jancsit, mint férfit, a valóságban nem is figyelte; inkább az volt fontos, hogy hozzámegy, Darabos Jóskához közel kerül. Ugyanis ő már évek óta szerelmes volt az erőteljes fiúba. Csak az volt a hiba, hogy az őt bármennyire is akarta, soha még csak észre sem vette; kisebb termete miatt gyerekeknek tekintette; aztán a fekete Szabó Marinát vette feleségül. Az őrház, és a vadőr háza közel van egymáshoz. Hogy aztán mi lesz, azt megmutatja a jövő. Ezért beleegyezett a házasságba; kitűzték az esküvőjük napját is.

Jancsi elégedetten tért haza. Holmi szerelemfélét ugyan nem érzett; azt gondolta, hogy az nem is fontos, majd megjön az magától, hamarosan összeszoknak. Aztán Julcsa határozottan csinos, sőt, szép-lány. Derűsnek látta a jövőt. Amikor hazaért az őrházhoz, látta, hogy a vadőr házának kéménye erősen füstöl; tehát az új pár már haza is nászutazott. Határozottan irigykedett a vadőrre, akit még nem is ismert. Maga elé képzelte a tüzes szemű Maricát; szívesen cserélt volna Darabos Jóskával.

Aztán az ő szökéjével naponta találkozott. Kezdték egymást megszokni. A lány határozottan örült, hogy gyűlölt mostohájából, és a részeges apjától megszabadulhat, ráadásul a nehéz testi munkájától is. Itt csak a háztartás lesz a gondja. Az elhalt anyjától maradt rá egy kis örökség; azt eladták, vettek az árából két tehénkét, így az istálló is benépesült. Még annyi pénze maradt is, hogy egy egyéves kocát is tudtak vásárolni.

Az esküvő után pedig, - tekintve, hogy még csak tavasz volt, - egész sereg baromfit is keltethetett. Jancsi tervei mind kezdtek megvalósítani.

A két fiatalasszony jól ismerte egymást, hiszen az elmúlt években egy brigádban dolgoztak; így természetesen, míg a pályaőr szokott körútját végezte, a vadőr a nagykiterjedésű erdőt kerülgette, a két fiatal menyecske mindig összejött, felkeresték egymást. Jobban telt így az idő, nem volt unalmas az idejük. Kezdetben leginkább a háztájuk, gazdaságuk, háztartásuk volt a fő témájuk, az emberükről, a házastársukról nem nagyon nyilatkoztak. Később összehozták a két férfit, azok egykorúak lévén, hamar összebarátkoztak.

A két család egyre gyakrabban kereste fel egymást. Mindkét félnek sokkal jobban telt az ideje. Hacsak a szolgálatuk ideje engedte, vagy ez, vagy az ment a másik házhoz; mikor pedig lehetett, együtt vendégeskedtek. Ilyenkor a két férfi elborozgatott, s közben enyelegtek a fiatal menyecskékkel. Megfigyelték, hogy a két fiatal asszonykának ilyenkor mindig jobb kedve van. Jóskának, a vadőrnek volt egy lemezjátszója; gyakran megesett, hogy táncra perdültek. Nekik nem is tűnt fel nagyon, hogy rendszerint mindkét férfi a másik asszonyával táncol szívesebben.

Egy alkalommal mindkét férfit, mint tanút, megidézték a veszprémi Járásbíróságra; két TSz közötti határperben kellett tanúvallomást tenni. Kora délelőtt megvolt a tárgyalás, maradt idejük bőven; csak az esti vonattal akartak hazatérni. Az asszonyok összeírták a szükséges fűszerfélét jó hosszú időre valót; először azt vásárolták meg.

Ez nagyon fontos volt az ő lakhelyük miatt, mert csak ritkán juthatnak be a városba, ahol azokat olcsóbban be lehet szerezni, egyébként a falusi boltok is messze vannak. Ezzel hamar elkészültek; sok idejük maradt a vonatjuk indulásáig. Úgy döntöttek, hogy ezt sörözgetéssel fogják eltölteni.

A vendéglő kerthelyiségében egy sűrűlombú vadgesztenye-fa alatt a jó jegelt sört szopogatták, ilyen nyári melegben igazi élvezet. Otthon ilyenhez sohasem jutnak.

Ott mindkettőnek volt a pincéjében egy kis hordócska bora; összejövetelek alkalmával azt szokták iszogatni.

A két fiatal férfi szimpatikus volt egymásnak; igazi barátság szövődött közöttük. Mindig, mindenről őszintén beszámoltak. Most is elindult a beszélgetés. Jancsi kezdte.

- Remekül sikerült a tegnapi estét is eltölteni. Jók ezek a születésnapok, mert ilyenkor nem csak ünnepelni lehet, de ünnepelni kell. Nagy kár, hogy ilyen mindenkinek csak egy van egy évben.

- Ebben igazad van, de ugyanígy hasznosíthatók a névnapok is, abból is van mindenkinek legalább egy; de János, és József talán több is akad. Jó lesz, ha mindig figyeljük a naptárt, nehogy elszalasszunk egyet is.

- Igazad van, az nagy kár volna. Az este is csoda jól kitáncoltuk magunkat. Azt el kell ismernem, hogy a te Maricád igazán remekül ért a tánchoz. Nem vagyok gyenge gyerek, de határozottan félttem attól, hogy kifáradok.

- A te Julcsád is remek táncos. Nem tudom, hogy miért, de vele jobban szeretek táncolni.

- Megfigyelted, hogy milyen kedve volt mindkettőnek? Talán nem bánták volna, ha még későbben kel is fel a Nap.

- Mindkettőjüknek milyen kellemes, szép hangja van, szívesen hallgatnám egész nap, ahogy dalolnak. Az biztos, hogy amikor így együtt vagyunk, mindig sokkal jobb a hangulat. Ha az otthon is úgy volna...

- Otthon talán más Marica?

- Az a valóság. Neked megmondhatom. Az soha, semmivel nem elégedett, mindig durcás, a legkisebb dolgokért is pattogni kezd, aztán nem múlik el nap, hogy valami miatt össze ne vesszünk.

Még az is előfordult, hogy éjjel hátat fordít nekem. Hát nekem is van egy kis epém, bizony én hasonlóval felelek neki. Elég gyakori, hogy napokig nem is szólunk egymáshoz.

- Köszönöm, hogy őszinte voltál hozzám, pajtás, mert én is már napok óta készülök arra, hogy elmondjam neked, hogy nálunk is teljesen olyan a helyzet. - Érdekes, ezt sokkal nehezebben hiszem el neked; nehéz ezt Julcsáról feltételezni; hiszen azokkal a búzavirág-kék őzike szemeivel olyan szelíden tud nézni.

De, ha te mondd, el kell hinnem.

- Tudod, én nem egészen így képzeltem el a házasságot.

- Egyetértünk. Én is, ugyanúgy mondhatom.

- Viszont, ha együtt vagyunk, egészen más, akkor nagy az egyetértés. Oldjuk meg úgy, hogy még gyakrabban jövünk össze; még, ha csak pár órára is. Bizonyos, hogy úgy sokkal vidámabban telik az időnk. Érdekes, akkor egyikük sem vág olyan durcás arcot.

+++IV+++

Betartották az elhatározást, gyakrabban jöttek össze. Mind a két férfi azóta, sokkal jobban figyelt. Jancsi előtt nem maradhatott sokáig titok, hogy a fekete tüzes-szemű menyecske miért néz olyan lángragyújtón az ő szemébe. Jóska is azt tapasztalta, hogy a kis szőke asszonyka szelíd kék szemeinek sugara mindig az ő tekintetét keresi, és tánc közben olyan odaadóan simul hozzá. Búcsúzásnál pedig mindig melegebb és hosszabb a kézfogás.

Mindebből megállapítható volt, hogy a két férfi csak az esküvőjük után jött rá arra, hogy szerelem is van ezen a világon. Hogy akkor mindkét férfi mindenáron házasodni akart, az teljesen érthető; olyan helyen nem hiányozhat az asszony a házból. A két szegény sorsú falusi lány magatartása is jól megmagyarázható; ott bent a faluban nem számíthattak arra, hogy előnyösebb házasságot köthetnek. Mindkettőnek a kínálkozó alkalom jónak ígérkezett. Minden nehéz munkától megszabadulhattak, csak a háztartási munka vár ott rájuk, aránylag jó módban, kényelemben élhetnek. Mindkettőnek az ajánlkozó szép szál fiatal férfi is tetszett, ha szerelmet nem is éreztek irántuk. Hogy aztán mi lesz, azt majd megmutatja az idő.

Egyről azonban megfeledeztek, hogy a természet egészen másként intézkedett; a szökét a barnának, a barnát a szökének szánta. A természet rendelkezéseit pedig az ember csak ritkán, és akkor is csak nehezen tudja megváltoztatni, vagy irányítani. Hiába kísérelték meg ők is annak ellenállni.

Az volt az igazság, hogy a hirtelen szőke Jancsi az erősen barna Maricát szerette. Jóska pedig az aranyhajú szösze, kék szemű Julcsa után bomlott.

Akaratuknak még valahogy, de a szemüknek egyáltalában nem tudtak parancsolni. Búcsúzásnál a kézfogás mindig hosszabbra és melegebbre sikerült. Mindketten tisztán látták a helyzetet, állandóan a megoldáson törték a fejüket; egyedüli tökéletes megoldásnak az látszott, ha kicserélnék az asszonyaikat. Ennek az a legnagyobb hibája, hogy ez a két család összeveszését jelentené; pedig így együtt, tűrhető, a helyzet. Ha összevesznek, akkor jön az unalom. Aztán el kellene válni. Mit szólna ehhez a világ, ha az esküvő után már pár héttel válásra kerülne sor.

Aztán elég könnyen megoldódott a helyzet. Jóska, mint vadőr, jogosult volt arra, hogy a háztartása szükségletére bármikor vadat lőhessen. Ez természetes, mert, ha tiltanak, akkor is löne. Egyszer aztán, mikor Jancsi szakmai továbbképzésre a városba utazott, egy nagy nyulat lóbálva a kezében, bekopogott az őrházba. A soron kívüli látogatását azzal indokolta, hogy véletlenül két nyulat is lőtt, így azt ők nem tudnák elfogyasztani, ha a szomszédasszonya elfogadná, oda ajándékozná. Jancsi is örülni fog, ha az asszony jó nyúlpanrikással várja, mikor hazatér.

Az asszonykával az udvaron találkozott. Az ajándékot köszönettel elfogadta, de nem tartotta illőnek, hogy a férje távollétében a szomszédot behívja a házba. Volt egy üveg finom szilvórium, azt hozta ki, és kínálta meg az ajándék-hozót. Az tréfásan jegyezte meg:

- Te, Julcsa! Ismered-e azt a régi mondást, hogy: ökör iszik magában?

- Igen, ismerem, de azon könnyen segíthetünk; magamnak is töltök egy pohárával.

- Jóska látta, hogy jól indul az ügy, azért egy lépéssel előbb merészkedett:

- Azt tudod-e, hogy mi az első nap óta tegeződünk, pedig nem emlékszem arra, hogy valaha is pertut ittunk volna.

- Nos, azon is könnyen segítünk; most pótoljuk a mulasztást.

- De azt is tudnod kell, hogy azzal valami jár.

- És aztán? Nem hallottam még sehol, hogy egy asszony egy csókba belepusztult volna.

Így a csók megesett, és nagyon hosszúra sikerült. Aztán mindketten pirulva néztek egymásra.

Az asszony még ekkor sem hívta, hogy menjenek be a szobába... Jóskának pedig a barátja jutott az eszébe. Azért azt jegyezte meg:

- Azt mondhatom, hogy soha még ilyen jól nem esett nekem a szilvórium; ilyen fizetségért holnap is hoznék valamit; Jóskának holnap is be kell menni a városba... De arra csak úgy: ja, arra előleget kapok.

Megkapta az előleget, aztán felhevülve távozott.

Az asszony addig nézett utána, amíg csak láthatta. Másnap csakugyan megismétlődött a jelenet, de még mindig csak az udvaron; talán csak a csókok voltak valamivel hosszabbak. A váltságdíj ezúttal két fogoly volt. Harmadnap aztán egy gyönyörű fácánkakassal köszöntött be. Julcsa az elmúlt két nap alatt sokat gondolkozott, és döntött, ezért így fogadta a belépőt:

- Nem illik a vendéget mindig csak az udvaron fogadni. Menjünk be a lakásba, ott a hűvösön jól elbeszélgethetünk; Jancsi úgy is csak késő este jön haza. Addig legalább nem unatkozom.

Bementek. Azonban hosszú idő telt el, és egyik sem beszélt. Aztán fáradtan leültek egymás mellé jól összesimulva, egymást átkarolva beszélgetni kezdtek.

- Tudod-e, Julcsa, hogy én már majd megvesztem utánad? Mit szól majd Jancsi?

- Ne folytasd! Tudod-e, hogy az volt a helyes, ami tettünk. Nincs neked szemed? Nem veszed észre, hogy Maricának majd' kiesik a szeme, ha Jancsit látja? Sem azt, hogy az milyeneket nyel olyankor? Azt a vak is láthatja, hogy majd' megvesznek egymásért? Ha egy csepp eszünk van, ők is azt teszik, amit mi tettünk, és teszünk is ezután.

- Bizony, én is úgy látom, mint te. Az a valóság, hogy nekem téged, Jancsinak pedig Maricát kellett volna feleségül venni.

- Én megmondom neked úgy, ahogy van; én valóban azt akartam, mert évek óta téged szeretlek, de te akkor nem vettél észre. Most az a lényeg, hogy végre egymásra találtunk.

- Csak a titkolózás nehéz. Észrevehetnek.

- Majd ügyelünk. Tudod mit? Hogy biztosak lehessünk, ezt a cirokseprőt mindig így oda állítom az ablak alá. Mikor azt látod, nyugodtan jöhetsz.

Arra egyikük sem gondolt, hogy Jancsi és Maca egy pár nappal megelőzték őket. Ugyanis véletlenül, vagy talán szándékosan gombát szedni mentek az erdőbe, és ott összetalálkoztak. A szelíd természetű Jancsi talán nem is, mert volna kezdeményezni, de a hevesvérű Marica szenvedélye őt is magával sodorta; mikor az nyakába ugrott, mindenről megfeledkezett. Náluk a különbség csak az volt, hogy a szabad jelzés nem seprű, hanem száradásra kiterített piros konyhakötény.

Mindkét férfi aztán különös változást figyelhetett meg; a két asszony az eddiginek éppen az ellenkezőjére változott. Megszűnt az érzékenykedés, a durcásság, engedékenyek lettek, sohasem veszekedtek. A hazatérő férjet mindig mosolygós arc, és kedvenc ételei várták...

Egymás látogatása is megsűrűsödött. Mindkét asszony arra törekedett, hogy férjét látogatásra átcsábítsa, még, ha az fáradt s volt.

Arra sem figyeltek nagyon, hogy férjük milyen tekinteteket vet a szomszéd-asszonyra, sem, hogy tánc közben nagyon össze- simulnak... Mindkét házban azóta béke, megelégedés volt tapasztalható.

Ez a nagy változás mindkét férfinak nagyon tetszett. Tudták, hogy mi a valódi helyzet, de azt az elvet vallották, hogy ha te így, akkor én is így... aztán azt is nagyon tudták értékelni, hogy milyen óriási különbség van a kötelességszerűen adott csók, és a titokban lopott között. Hiába, a tiltott gyümölcs mindig sokkal édesebb.

A két asszony is sejtette a helyzetet, de egyik sem törődött vele. Mind a négyen, határozottan boldogok voltak.

A kitett seprű, és a száradásra kitett piros konyhakötény nagyon gyakran volt látható. Egymás szokásait nagyon jól ismerték, tudták, hogy a másik mikor van távol, és körülbelül mikor jő haza; tehát nem volt valószínű a találkozás. Volt idő, mikor valamelyik férj hosszabbabban volt távol, hogy a másik is csak reggel tért haza. A vadőr azzal indokolhatta, hogy az erdő távoli részében nagyon elszaporodtak a vadorzók, és azt neki lesni, ellenőrizni kell.

A pályaórt pedig sokkal gyakrabban hívták be szakmai továbbképzésre, vagy alapfokú szemináriumot kellett hallgatnia. Ilyenkor az egyik helyen nem ugyan mézesheteket, de mézes napokat tartottak.

Így telt el az esküvőjük óta teljes tizenöt hónap. Akkor mindkét asszonynak pár nap különbséggel gyereke született. Az egy kissé különösek tetszett, hogy a szőke Julcsának egy barna bőrű, fekete szemű, körülbelül hat centi hosszú fekete hajjal megáldott kislánya született; a cigánybarna Maricának, és a még-barnább Jóskának a kislánya fehérbőrű, kékszemű volt.

- Az természetesen most is bekövetkezett, ami ilyenkor megszokott; mindkét menyecske talált arra magyarázatot: visszaütöttek az ősökre, az ilyen magyarázat nem is ritkaság, mert hasonló eset elég gyakori.

Julcsa állította, hogy a nagyapja, a falusi kovács rendkívül erős fekete férfi volt. Marica meg is mutatta a dédanyja fényképét, ami valóban azt bizonyította, hogy szép szőke lány volt fiatal korában. Nem jogos tehát semmiféle gyanúsítás.

Természetesen a keresztlők, illetve a névadások napját a két család együtt ünnepelte meg; az órházban tartották a lakomát. A két menyecske a konyhában sürgött-forgott, hogy az ünnephez méltó legyen az ünnepi vacsora; a két férfi a szobában borozgatott, közben a két újszülöttet csitígtatták. A Jancsiék barna kislánya Ildikó, a Jóskáék kékszemű fiacskája László nevet kapott. A keresztapai, anyai feladatokat kölcsönösen vállalták egymásnak, értető; mert az apa szó abban is szerepel.

Legérdekesebb az volt, hogy Jóska nem a kisfiát, hanem a keresztlányát, Ildit babusgatta, Jancsi pedig a keresztfiát, Lackót igyekezett meggyőzni arról, hogy a tejcsarnok csak a főzés befejezése után állhat a rendelkezésére.

- Mit gondolsz, Jóska? - Nem volna az a helyes, ha a törvény szerint rendeznénk a dolgot? Sokat gondolkoztam már azon, hogy KICSERÉLJÜK-E? Már, mint az asszonyokat, s a gyerekeket?

- Én is sokat törtem ezen a fejem, de a végén arra jöttem rá, hogy az a helyes, ha NEM CSERÉLJÜK KI.

- Miért gondolod? Ha elválnánk, te feleségül veheted Julcsát.

- Te pedig Maricát.

- Úgy van. Eddig rendben is van a dolog. De van benne hiba is, még pedig elég sok.

- Gondoltam azokra is. Az egyik, s ez ugyan nem súlyos hiba, az, hogy mit szólna ahhoz a világ?

- A fene törődik azzal, hogy mások mit gondolnak, mondanak.

- Az volna a legnagyobb baj, hogy a két család összeveszne, és jönne a haragosdi. Hogy mi ketten nem veszünk össze, az biztos, de az asszonyok? - Az már aztán nehéz kérdés.

- Miért? Hiszen az igazán kedvük szerinti lenne; mindkettő annak lehetne a felesége, akit szeret.

- Nem ismered te az asszonyokat. Egy nő sem tartja azt valami nagy hibának, ha ő néha meg is csalja a férjét; de azt, még ha nem is szereti, megcsalja az ura, azt nem tudja lenyelni. Attól még akkor is hűséget követel.

- De hiszen, biztos, hogy ők is tudják, hogy a valóság.

- Rosszul mondd; nem tudják, hanem csak sejtik, sőt, talán bizonyosak is abban, de mindig nem sikerült a tettenérés.

- Mit gondolsz? Mi történt volna akkor?

- Hát, nagyon szelíd kis asszonyka a Julcsa, de az biztos, hogy kikaparta volna a Marica ragyogó szemeit, s amilyen harcias Marica, valószínű, hogy kitepte volna Julcsa fejéről mind az aranyhajat.

- Látod? Ezt elhiszem. Biztos, hogy harag lenne a vége.

- És az nagyon nagy baj volna, mind a két családot megölné itt az unalom, ha nem járhatnánk úgy össze, mint eddig.

Ha így marad, még gyakrabban hoznak minket össze, már csak azért is, hogy együtt lehessenek azzal, akit szeretnek. Óvakodnak attól, nehogy összeveszhessen a két család.

- Meg aztán valószínű, hogy ők is olyanformán gondolkozhatnak, mint mi; sokkal jobb, kíváncsabb a lopott csók, forróbb az ölelés, ha ahhoz egy kissé nehezebben lehet hozzájutni.

- Meg aztán könnyen visszatérhet a múlt; kezdődne az unalom, az elégedetlenség, a durcásság, sőt, minden szerelem ellenére is, a veszekedés. - Így pedig egyenesen rettegnek attól, hogy elveszíthetik a szerető szeretőt, azt minden áron igyekeznek megtartani.

Dehogy veszekszik, sőt, inkább hízeleg, kedvedben jár; még talán azt sem veszi zokon, ha valami miatt esetleg napokig távol kell lenned; hiszen az egyenesen hasznos, és jó neki.

- Mit gondolsz? Ismerik ők a jelzéseket?

- Nem mondhatom, de mégis biztos, hogy igen egy asszony figyelmét az ilyen nem kerülheti el. De éppen ez a jó nekünk.

- Sejtem, mire gondolsz; én ugyanis mikor megyek, mindig beviszem a száraz kötényt.

- Én pedig felrúgom a felállított seprőt, mintha a szél döntötte volna el.

- Nincs kint a jel, így bizonyosak abban, hogy te nem vagy ott.

- Bizony, azért nem következett be eddig a tettenérés. Megfigyeltem, hogy ha kinn volt a jel, valamilyen ürüggyel átszaladtak a szomszédba. - Aztán, mit tagadjam, nekem nagyon tetszik ez a feketehajú leánya. - Nekem is ez a kékszemű kis fickó.

- Biztos, hogy mindketten úgy fogjuk szeretni, mintha azok a mieink volnának. - aztán nem csak az apjuk, hanem a keresztapjuk is kedveskedik nekik így még jobb dolguk lesz.

- Hát, ha így van, döntsünk: CSERÉLÜNK? - NEM CSERÉLÜNK!

A két férfi tárgyalása félbeszakadt, mert a két menyecske befejezte a sütés-főzést, és terítéshez fogtak. Jancsi az asszonyához fordult:

- Te Julcsa! Nekem csudamód tetszik az a feketehajú apróság; szeretném, ha a jövő évben egy hasonló kis fickóval lepnél meg!

- Nem gondolod, Marica, hogy ehhez a fiúcskához egy aranyhajú kistestvér illene? Igazán örülnék, ha egy év múlva azok névadását is megünnepelhetnénk.

A két asszony összenézett. Gyanúsán szemlélték egymást, de még jobban a két férfit; nem egészen értették a dolgot.

Az élet úgy folyt tovább, mint az előző évben. Legfeljebb az tűnhetett volna fel, hogy a vadorzók figyelése miatt a vadőr néha még éjszakára sem térhetett haza. A pályaőrnek pedig gyakran kellett szakmai továbbképzés miatt a városba esetleg napokra is eltávozni. Ennek mindketten örültek.

+++VI+++

Örültek az asszonyok, pedig nem mézesheteket, de mézes napokat szerezhettek ilyen alkalmakkor a férjek. Egy kis összebeszélés a férfiak részéről ezt mindig lehetővé tette.

Változás csak annyiban következett be, hogy a két férfi továbbtanuláshoz kezdett már az elmúlt év folyamán, máris sikeres vizsgát tettek a gimnázium első osztályából, és elhatározták, hogy azt be is fogják fejezni. A két asszony kezdetben nem értette ennek a célját, de aztán meggyőzték őket, hogy később annak nagy hasznát vehetik, mert ezzel jobb helyre, magasabb beosztásba kerülhetnek. Az ilyen magántanulókat időnként be szokták hívni pár napra. Ez aztán meggyőzte őket, hogy ez nekik még most is hasznos, mert így napokon át jelezhet a seprő és a száradó kötény. A vizsgák is, ha nem is jeles eredménnyel, de mindig sikerültek; még a végén az érettségi is. Később aztán részt vettek hosszabb továbbképző tanfolyamokon.

A két férj kívánsága aztán tizenöt hónap letelte után beteljesült; a már totyogó Ildinek született egy ugyancsak feketehajú öcsikéje, aki Károly nevet kapott a névadó ünnepség idején. A barna családban a kis szöszi Éva jelentkezett.

A két fiatal anya munkája ezzel jelentékenyen megszaporodott. Talán ennek volt betudható, hogy a seprő és a lengő száradó kötény ritkábban volt látható. Bizonyos idő eltelte után a fellángolás is pár fokkal alább szokott szállni. Meg aztán a törvényes hitvestársat is, ha nem is szerelemmel, de mégis megszokták, megszerették.

Ez is érthető, mert azok igazán mindenben figyelmesek voltak, kedvükben jártak. Veszekedés egyik családban sem fordult elő soha.

A négy csemete aztán fejlődésnek indult. Viszonylag csodálatos jó dolguk volt. Nemcsak az apjuk, hanem a keresztapák is kényeztették őket. Bárhol jártak, mindig hoztak nekik valamit. Mikor értelmesebbek lettek, észrevették ugyanazt, hogy a keresztgyerek talán értékesebb ajándékot kap, de legalábbis többet, vagy nagyobbbat. A négy gyerek egymásra volt utalva, így majdnem mindig együtt voltak, úgy éltek, mintha mind a négyen testvérek volnának. Ezt az jelezte a legjobban, hogy percenként hajba kaptak, de ugyanolyan gyorsan jött a kibékülés, az egyetértés.

Már mind a négyen elhagyták a totyogó korszakot. Már saját elhatározásból mentek át a szomszédba. Az egyik asszony örült, mikor együtt láthatta őket, a másik azért, hogy, míg távol vannak, nyugodtan végezheti a munkáját, hiszen megvédi azokat minden bajtól a szomszédasszony. Azért gyakran megesett, hogy egyik helyen sem voltak megtalálhatók. Hamar rájöttek, hogy az erdő csemegeket is terem; az eper, szamóca, málna, szeder mind jó vonzerő volt; fel kellett kutatni azokat. Az is előfordult, hogy estig nem kerültek elő. Egyszer még az is előfordult, hogy csak reggel felé találták meg őket. Egy nagy fa tövében békésen összebújva aludtak.

Aztán eljött az iskolába járás ideje. Ez sem volt megoldhatatlan feladat. A völgyön autóbuszjárat is volt; annak addig is sokszor meg kellett állni az őrház mellett leeresztett sorompó miatt. A szülők kérésére aztán feltételes megállót létesítettek, ha intettek, mindig felvette őket a kocsí. A vezetők hamar megszerették a mokány is gyerekeket. Még, ha nem is álltak kinn a sorompónál, dudálással adtak jelt nekik. Ez azért is jó volt, mert télen nem kellett a hidegben kint várakozniuk.

Az iskolában még fokozottabba összetartottak. A többi gyerek egyikükkel, sem mert kikezdeni, mert abban a pillanatban rajta volt mind a négy. A tanulásban versengés kezdődött; a két elsőszülött, Ildi és Lackó, aztán a két kisebb Évi és Karcsi küzdöttek a pálmáért. Egyik sem akarta, hogy a másik legyen az első; ezért a küzdelem majdnem mindig döntetlen maradt, mindnyájan jelesen végezték a tanulmányaikat. Ehhez apjuk is mindig tanul, mikor ráér; ez jó példa volt. Aztán mind a négy szülő rendszeresen ellenőrizte a munkájukat.

Az idő mindig megállás nélkül halad tovább. Ildi és Lackó már elvégezte a nyolc általánost. A két kisebb is a hetediket. Ekkor az életükben nagy változás állt be. A szeretett tudásnak most aratták le a gyümölcsét. Jancsit kinevezték raktárnoknak, és szolgálattételre a Budapest-szegedi vonalon, a Szentkút-pusztá nevé, elég nagy állomásra osztották be. Ott jó lakást kaptak; az állomás emeletén szép kétszobás természetbeni lakóhelyhez jutottak.

Onnan messzire el lehetett látni a sík rónaságon. Julcsa rájött, hogy nem csak a hegyvidék lehet szép. Ott ugyan nincs falu, sem város, de a hely mégis forgalmas. Egymást érik az áthaladó gyors, személy, és tehervonatok. Az állomás környéke rendkívül termékeny; minden terményt itt vagoníroznak be. A halastavakból naponta tartálykocsikban indítanak legalább egy vagonnyi élőhalat a fővárosba. A homokos részek mind szőlővel vannak betelepítve; remek zöldszilványi, és vörös burgundi borokat szüretelnek; ezek is innen indulnak útra. A nagy közös-gazdaságokban fejt tej reggelenként innen indul tovább Szegedre. Aztán az állomástól nem messze lévő kápolnához még most is ezrek járnak búcsúnapokon. Ezek is növelik a forgalmat. Julcsának még az is tetszett, hogy az áthaladó kocsik ablakaiból kihajoló emberek mind felnéznek az emeleti ablakba, ahonnan ő nézeget ki. Még elég fiatal volt, így jólesett az neki az érdeklődés.

Örültek azért is, hogy ide kerülhettek, mert Ildi és Karcsi bejárhattak Szegedre a tanulmányaikat folytatni. Még az egyetemet is elvégezetik, mint bejárók. Ez úti-költség semmi, mert a vasutas jegy már a tanulójegynél is kevesebb. Ha ők utaznak oda, vagy bárhová, az országban, csak filléreket fizetnek az utazásért, de teljesen ingyenes jegye is kaphatnak évente többször is. A bevásárlást rendszeren úgy intézi: beszalad Szegedre. Ide-oda gyakran van vonat.

Julcsa csak most jött arra rá, hogy Jóska már nem is hiányzik olyan nagyon, mint azt gondolta.

Hiába, a pertuivás óta tizenöt év telt el. Ha már nem is olyan nagy különbséget látott a két férfi között. Aztán évente egyszer összejöttek.

Úgy döntöttek, hogy fizetéses szabadságukat mindig egyszerre veszik ki. Mindennyáron közösen béreltek ki Balatonalmádin lakást, így volt alkalom, hogy felújíthassák a régi emlékeket. Ilyenkor mindig megállapították azt, hogy még mindig jó az összesimulás. Aztán újra békésen várták a következő nyarat.

Levelezni sem az idősebbek, sem a fiatalok nem nagyon szerettek, ezért a születésnapokat, névnapokat, mindig számon tartották, egy képeslap jókívánságokkal telítve, soha el nem maradt. Hiába, azokat boldogan töltötték valaha.

Most látta igazán Julcsa, hogy milyen jó, hogy a férje tovább tanult, most a gyerekek tanulása meg van oldva, az onnan lehetetlen lett volna.

Aztán még sok más jó is van ebben. Ott petróleum-lámpa mellett szomorkodtak; más ez a villanyfény, akárhova lép, csak egy mozdulat, és világos van. Fűtéssel sincs baja, központi-fűtés van az épületben. A főzést is elektromos főzőlapon oldja meg. A takarítást sem kell seprűvel megoldani, mert porszívóval a mosást pedig mosógépen. Aztán ott a rádió, televízió, ami még hiányzik, azt is könnyen beszerezhetik.

Mindezt annak köszönheti, hogy Jancsi tanult; itt határozottan úrnőnek érezte magát. Itt békés öregkor vár rá, aztán közben minden évben jön valami csemege is: a balatoni nyaralás.

+++XIII+++

Úgyanabban az időben kapta meg Jóska is az újbeosztását. Az nekik is jelentős emelkedést jelentett. A nagykiterjedésű Állami Erdőgazdaságnál az évi kitermelés, a felújítás új erdő telepítése lett a feladata. A mérnökök által kimért, kijelölt terület motoros kivágatása, a levágott törzsek osztályozása volt a főfeladata használhatóságuk szerint: ipari-fa, épületfa, bútorfafa, vasúti talpfafa, bányafafa, tűzifa szerint volt osztályozandó, de még a hulladék is felhasználható farostlemezek gyártására. Intézte az osztályozáson felül a szállításokat is. Az év másik szakában az idősebb erdőrészek alul kitisztíttatta a nem hasznos aljnövényzetet, ritkíttatta a sarjadó, sűrű erdőket, újra telepítette a kopárosokat; vigyázva arra, hogy hasznos hajtó fajtákat és olyanokat telepítsen, melyek megfelelnek az ottani talajviszonyoknak.

Volt munkája bőven, de nem terhes; tulajdonképpen csak irányítás. Az igaz, hogy ez nagy figyelmet, és gondosságot kívánt.

Zircen ők is szép természetbeni lakást kaptak. Abban Marica is hamar belenyugodott. Körülbelül ő is úgy gondolkozott, mint Julcsa. Zirc nem nagy hely, és forgalmas. Van vasút, van autóbusz-járat. Fekvése nem nagy hely, de forgalmas.

Van vasútja, van autóbuszjárata. Fekvése a Bakony közepén egyenesen ideális. A gyermekek továbbtanulása is biztosított; napon-ta bejárhatnak akár Veszprémbe is, ott is van egyetem. Az nem baj, hogy az vegyipari, mert annak igazán nagy jövője van.

Nem kell tehát attól tartani, hogy a tanulás befejezése után nem tudnak állásban elhelyezkedni. A mezőgazdaság műtrágyát, védőszeret, gyomirtókat kíván. Minden téren megjelent a műanyag. Egymás után derítenek fel fúrásokkal kőolajat, földgázt, és még sok más hasonló miatt is a vegyiparé lesz a vezető szerep.

Aztán itt van a két gyerek; Lackó és Évi, akik igazán behízelegték magukat Jóskánál; jobban szereti azokat, mint a másik kettőt, pedig bizonyára sejtí, hogy azok nem is az ő gyerekei. Azok jobban szeretik, mint akiket nevel, mert ő bizony hamar odakoppint a fakanállal, vagy ami a kezébe akad, ha nem tesznek a kedvére, de Jóska a világért sem bántaná őket; soha, egy ujjal sem bántotta őket. Ha valami vita előfordul, biztos, hogy szövetségesei lesznek ellenében.

Mind a négy szülő tehát jól megolt elégedve a változással. Sokkal nehezebb volt ez a négy gyereknek. Ezek az elmúlt évek során úgy összeszoktak, hogy a valóságban jobban szerették egymást, mintha testvérek lettek volna. Csecsemőkoruktól mindaddig, mindig együtt voltak; együtt jártak a Bakony hegyei között, együtt csemegeztek, együtt végezték a falusi iskolát is. Bizony, mind a négynek hiányzott a megszokott pajtás. Sokáig megmaradt a hiányérzetük. Távolba kerültek egymástól, de feledni egymást még sem tudták.

A levelezést egyikük sem szerette, de minden születésnap, minden névnap, minden ünnep alkalmat adott, hogy egy-egy szép képeslappal jelezzék a ragaszkodásukat, szeretetüket. A régi szorgalom nem hagyott alább, a versengést a távolban is kötelezőnek érezték. Ezért a tanulás lekötötte, fő figyelmüket arra irányította. Aztán itt is akadtak pajtások, barátnők, barátok.

Ez együtt töltött nyarakat olyan mennyországfélének érezték. Ezek a napok felejthetetlenek voltak; napozás, fürdés, úszás, csónakázás, vitorlázás, és kirándulások töltötték ki. Az év többi részében volt mire gondolni és emlékezni.

+++IX+++

Egy ilyen alkalommal a parti homokon heverészve aztán megvitaták a jövő terveit. Sorra beszámoltak az elgondolásaikról. Ildi kezdte.

Az ő elhatározása kiskora óta nem változott; mindig volt a terve, hogy orvos lesz. Még a bakonyi erdőkben, ha a négyük között valamelyiküknek valami baja esett. - Ami ilyen eleven gyerekeknél naponta elő szokott fordulni, hogy valahonnan lekopik a bőr, - ő vette át az orvos szerepét, ő kötözte be. Fertőtlenítésről, s hasonlókról természetesen szó sem volt; tudták ők azt úgy is, hogy néhány nap alatt gyógyul, beforr.

A másik családból az idősebb, Laci, ragaszkodott ahhoz, hogy ő pilóta, vagy űrrepülő lesz. Ezt aztán egyhangúan leszavazták. Ildi aztán megmagyarázta, hogy az miért nem jó. Nem is jövedelmez különösebben jól, de állandó élet-veszélyt jelent. Aztán a veszprémi egyetemen nem is tanítanak ilyet, neki pedig oda kell járni. Aztán a vegyészet a jövő tudománya. A közelben van Fűzfő, Peremarton; ott jól el tud majd helyezkedni. Azzal fejezte be:

- Nem érzitek, hogy most is milyen kellemes bűdösséget hoz onnan a szél? Lackó szemében mindig Ildi volt a legnagyobb tekintély, így hozzájárult a döntéshez. A másik fiú: Karcsi, még mindig nagyon határozatlan volt; majdnem naponta változtak a tervei.

Legtöbbször a jármű-vezetés forgott az eszében. Most is azt jelentette be, hogy ő vagy sofőr, vagy villamosvezető, vagy mozdonyvezető lesz. Ez a szándék egyenesen felháborodást váltott ki a másik háromból. Nem csak azért, hogy egyik sem valami jövedelmező, de ahhoz nem kell egyetemet végezni, a neki is legalább azt a szintet el kell érni, mint a másik háromnál. Évi azt ajánlotta, jobb, ha geológus lesz; a föld mélyének kincseire mindig szüksége lesz az emberiségnek. Ildi azt indítványozta, hogy annál jobb az építész-pálya; lakásra fokozottabban van szükség; sokat építünk, de mindig több kellene.

Nem egyeztek a vélemények, ezért szavazásra bocsátották a kérdést; az érdekeltnek, azaz Karcsinak nem adták meg a szavazati jogot.

Természetesen egy szavazat-többséggel az Ildi indítványa emelkedett jogerőre, mert Lackó nem mert volna vele ellenkezni. Ezért köteles lesz őszön a fővárosban az építészeti főiskolába beiratkozni. Utolsónak maradt a legfiatalabb, Évi. Vele hamar végezhettek, mert amilyen kicsi, apró-termetű volt, olyan akaratos, az ő dolgába nem tűrt beleszólást senkinek, Kimondta a határozatot, hogy ő kutató lesz. Ez ellen különben sem emeltek volna kifogást, mert ez jó pálya. Amilyen csavaros esze van a kis szöszkének, még kitalál, vagy feltalál valamit.

Reggel mindig első volt, hogy mit ígér arra a napra, a Meteorológiai Intézet. Ha az idő nem mutatkozott strandolásra alkalmasnak, akkor feltétlenül kirándulás következett. Egy kis eső, egy kis szél, nem riasztotta el őket; még akkor sem riadtak vissza, ha futó nyári záport jelentett be a bemondó. Két nagy hátizsákot megtömtek mindenféle csemegével. Az igaz, hogy induláskor az nagyon nehéz volt, azért először a két fiatalabb vitte, aztán a két idősebb, de azok már hosszabb távon. Hazafelé a súly már nem számított, mert gondoskodtak arról, hogy az teljesen kimerüljön.

Az évek során elérték, hogy a Balaton-környékét senki sem ismerte jobban, mint ők. Mind a négyen edzetek voltak. Részben az magyarázza, hogy gyerekkorukat a hegyek között, a tiszta, üdítő levegőben éltek le, és már akkor bebarangolták az egész Bakonyt egyik végétől a másikig. Középiskolás korban megszerették a sportot. Nem elégedtek meg azzal, amit az iskola tudott ezen a téren nyújtani, a városi sportkörökbe is beiratkoztak. Karcsi ugyan a szertornát szerette, de a SZEOL csapatának egyik erőssége volt. Lackó inkább a dobószámokat kedvelte az atlétikából, de mellékesen a futballt is kultiválta, a fűzfői csapatban játszott. A két lány tagja volt a városuk röplabda-csapatának.

A két lány az erőteljes, izmos fiúkhoz viszonyítva gyengének látszott, de a fiúk tudták, hogy a látszat csal, nem nagyon mertek ellenkezni velük, mert - bár kevesebb volt náluk a testi-erő, - ha szükségesnek látták, sportszerűtlenségektől sem riadtak vissza; a győzelemnek mindenkor az övéknek kellett lenni.

Azonban a fiúk egyéb okokból is engedékenyek voltak velük szemben, tudatosan engedték őket győzni.

Mind a négyen tiszta, szép irodalmi nyelven beszélt; egyenesen utálták az ifjúság körében elharapózott értelmetlen zagyvaságot, sőt, a nyugat-majmolás folytán elterjedt bohóc-szerű öltözeteket sem kedvelték. Azt is tisztán láttál, hogy a körszakáll és a hosszú haj sem teszi a fiúkat Rákóczinak, vagy a negyvennyolcas hősökké, vagy azokhoz hasonlóvá. Legfeljebb évekkel öregebbnek látszanak. Bizony, legtöbbről csak így lehet megállapítani, hogy férfi, mert a sportot nem szeretik, hiszen a testük gyenge és csenevész.

Karcsi Szegeden mindig nővérével, Ildivel járt mindenfelé; Veszprémben Lackó pedig a húgocskáját gardírozta. A különmeműek közti bizalmaskodást nem túrték. Bizony, elég gyorsan megesett, hogy ha társnőjükkel bizalmaskodni, vagy pláne szemtelenkedni akartak, azt a legerélyesebben utasították vissza. A leggyakrabban, ilyenkor, mindenféle figyelmeztetés nélkül odacsaptak a szemtelenkedőnek. Aztán annak a helye sokáig érzékeny maradt, de néha meg is látszott. Érthető, hogy aztán, mind a négyüket tiszteletben tartották.

Teltek az egyetemi évek is. Ildi nagy szorgalommal készült az orvosi pályára. A tehetsége feltűnt a tanárainak, különösen az, hogy milyen könnyen felismeri a jelekből, s a beteg előadásából, hogy milyen betegsége lehet. Egy hibája is akadt: ahogy közönségesen mondani szokták, kotnyeles volt, nagyon könnyen csúszott ki a száján az egyéni véleménye. Tulajdonképpen nem nagyon kell hibának tartani, de vigyáznia kell arra, hogy mikor és hol - és hogyan tesz megjegyzéseket.

Még csak harmincéves volt, amikor nem megfelelő helyen kibuggyant belőle a szó. Volt egy idős hírneves professzoruk. A tanítványainak éppen arról magyarázott, hogy milyen fontos, és miért a legfontosabb, hogy az orvos felismerje a betegséget, és azt hogy érheti el. Mik a jellemzői az egyes betegségeknek? Mit kérdezzen az orvos a betegről? Ha felismeri a bajt, csak akkor tudhatja azt gyógyítani. Mint jó pedagógus, szemléltetett is; a klinikákon mindig sok beteg érkezik vizsgálatra.

A tanítványai jelenlétében vizsgálta meg az aznap jelentkezőket. Már a tizediknél tartott.

Egy aránylag fiatal nő adta elő a panaszait, olyan pontosan sorolta fel, hogy miket érez, hogy a tanár nem is tartotta fontosnak, hogy részletesebben megvizsgálja, a bemondásai alapján a nőknél elég gyakran előforduló súlyos bajt állapított meg. Ildiből kirobbant a szó:

- Tanár-bácsi! De hiszen ennek semmi baja sincs. A professzor is összeráncolta a homlokát, de aztán szelíden elmosolyodott. Nyugodt hangon mondta:

- Nincs kizárva, Kislányom, hogy neked van igazad. Ilyen is megtörténik néha, hogy az ember téved, mert a jelek után ítél... De azt tudnod kell, hogy itt következik aztán a részletes vizsgálat, nekünk itt minden rendelkezésünkre áll ahhoz; röntgen, laboratórium, és sok elmés gép. De ne feledd azt, hogy közületek a legtöbb falusi, vagy körzeti orvos lesz; annak bizony mindez hiányzik. Az csak a tapasztalata, a beteg bemondása alapján következtethet a bajra; az tehát gyakrabban tévedhet, és így nem megfelelő gyógymódot, nem megfelelő gyógyszert ír elő. Ezért nem haragszom a közbeszólásodért, mert meg vagyok arról győződve, hogy annak fontos oka volt. Az biztos, hogy az engem is nagyon érdekel; azért délben keress fel az irodámban; szeretnék veled elbeszélgetni. Most azonban végezzük tovább a munkánkat!

Így folytatódott tovább a soron lévő betegek megvizsgálása, és Ildi már azokra nem tudott figyelni... Csak most szörnyedt el, hogy ő mit cselekedett; az ország leghíresebb diagnosztájának megállapításában mert kételkedni. Nem az a hiba, hogy szólt, hanem az, hogy hol tette. Mindenki tévedhet, így még a tanár is; meg is mondhatta volna azt neki, de megérkezett az idő, hogy az irodájában jelentkezék. De aztán az is hamar érkezett.

Nem csak a keze remegett, amikor bekopogott az idős professzorhoz, és mindenáron kezet akart neki csókolni, hogy bocsánatát elnyerhesse. A tanár természetesen nem engedte, hanem szelíden szólt hozzá:

- Hagyd, Kislányom! Én téged tökéletesen megértlek.

- De Tanár Bácsi bocsánatát szeretném kérni. Tudom, hogy szörnyű az, amire én merészkedtem.

- Ne mentegetőzz! Nem követtél el semmi hibát.

- Oh, azért én otthon is sokszor kikapok. Az apám szerint kotnyeles vagyok; abba is beleszólok, amihez semmi közöm sincs.

- Az, nem olyan nagy hiba. Elhiheted, hogy olyan ember nagyon sok van; nem tud uralkodni magán. Nehezen bár, de erről is le lehet szokni.

- Bocsásson meg nekem!

- Nem kell megbocsátanom, mert nem is haragszom. Csak azért hívtalak ide, mert tudni szeretném, hogy téged mi indított arra a megállapításra? Vagyis, hogy miért ellenkezett a te véleményed az enyémmel?

- Azonnal észrevettem, hogy az a nő nagyfokú hisztériás.

- Ebben teljesen egyező a véleményünk. Én is ezt figyeltem meg legelőször. De attól mg lehetne ugyanaz a baja, mint, amit én megállapítottam; az elmondott tünetek teljesen arra mutattak.

- De a Tanár Bácsi nem vette észre, hogy a nő bemagolt leckét mond fel, mint a gyermek az iskolában.

- Hogy-hogy?

- Szóról-szóra azt mondta el, amit a Tanár bácsi könyvében erről a betegségről írt. Megfigyeltem. Egy szót sem hagyott ki.

- Te olvastad az én könyvemet?

- Megvan nekem. Sokszor olvasgatom. Többet tanulok abból, mint a tankönyveimből.

- Látod, én írtam, és még sem vettem észre... Még egyet mondj meg! Te a jelen esetben milyen gyógyszert írtál volna fel?

- Valamilyen keserű, ártatlan lötytyöt! Azt láttam, hogy ez egy elkényeztetett gyerek lehetett, akinek az anyja sohase vert a fenekére. Azt is megállapítottam, hogy még mos is kényeztetik; valószínű, hogy munkába sem jár, otthon ül, és unatkozik. Tehát a gyógykezelés módját úgy írtam volna elő, hogy amit az anyja a múltban elmulasztott, most pótolja a fejére. Bizonyos, hogy egy hét múlva kutya baja sem lesz. - A tanár nagyot nevetett; aztán megmagyarázta, hogy miért.

- Legyőztél, Kislány. Merem állítani, hogy majd te leszel az utódom. Azóta mindenfajta vizsgálatot elvégeztünk; a te diagnózisod teljesen helyesnek bizonyult; valóban, semmi baja nincs, minden szerve jól működik.

Csak nemrég ment el innen a férje; felkeresett, aggódva érdeklődött nálam.

Tudod-e, hogy én majdnem ugyanazt a gyógymódot ajánlottam neki, mint, amit te említettél. Teljesen az a helyzet, hogy nem szorultak arra, hogy az asszony is dolgozzon, nem jár munkába, a férje elkényezteti, otthon unja magát egyedül, mindent összeolvas, így kerülhetett neki a kezébe az én könyvem is. Megtetszett neki az, amit én arról a betegségről írtam, különösen azért, mert az feltétlenül azt írja elő, hogy a gyógyuláshoz kívánatos a gyógyfürdő, lehetőleg magaslati levegő. Így gondolta kipróbálni férjéből annak a költségeit.

- És csakugyan nem haragszik a Tanár Bácsi, hogy én kotyogni merészeltem?

- Dehogyan haragszom, Kicsikém! Sőt, éppen ellenkezőleg, örülök. A mai naptól kezdve mindaddig, míg meg nem kapod a diplomádat, mindig velem leszel, olyan asszisztens féle... Az igaz, hogy ma én tanultam tőled, de lehiszed, hogy a hátralévő két év alatt mégis te tanulsz tőlem sokat.

+++X+++

Lackó a veszprémi egyetem hallgatója lett; elfogadta Ildinek, a gyerekkori pajtásának az ajánlatát, aki az elmúlt nyári Balaton-parti tanácskozáson ezt ajánlotta neki. Az érdekes, hogy ő mióta csak járni tanult, mindig Ildi szavára hallgatott, még akkor is, ha azért a szülők véleményével kellett szembeszállni. Testileg sokkal erősebb volt, mint leánypajtása, de mindig valami szellemi fölényt érzett nála. Nem voltak testvérek, de mindig úgy szerették egymást, mintha azok lennének. Habár ő az elmúlt évek során egészen más pályáról álmodott; a vegytan, kémia, a növény-védőszer, műtrágya, még csak az eszébe sem jutott, mégis készséggel elfogadta most is az ő útmutatását.

Már az elsőéves korában megszerette a vegyészetet, azért a legnagyobb szorgalommal készült, tanult ezen a pályán. Már harmadéves volt, mikor bekövetkezett a nagyarányú balatoni halpusztulás. Az ő tanárai keresték, kutatták annak az okát; az eredményt meg is magyarázták a hallgatóiknak.

Szokás szerint abban az évben is a Balaton partján nyaralt mindkét család. Őt Ildivel, Lackót Évivel lehetett együtt látni. Az enyelgést gyakran vita váltotta fel, rendszeren minden szóba került. A napok ebben az évben is a szokott módon, kellemesen teltek. Azt mind a négyen megállapították, hogy valaha a Bakonyban az ételek, különösen a főzelékek sokkal finomabbak voltak. Lackó erről Ildinek gyakran beszélt, különösen azt emelte ki, hogy valaha a kolbászos paprikás-krumpli volt a legkedvencebb étele, és most alig tudja megenni.

Ildi is mesélt arról, hogy a klinikán, ahol gyakran végeznek vizsgálátokat, gyakran tapasztalják, hogy olyan kémiai anyagok vannak a vérben, melyek a rendes úton nem kerülhettek abba; valószínű, hogy az ételek útján juthattak a szervezetbe. A mezőgazdaságban használt vegyszerekre gyanakodtak, hogy azokat a növények felszívják, és azok útján kerülnek az ételekbe, a vérbe. Úgy döntöttek, hogy Lackó kísérletezni fog; ez a kutatás neki a negyedik évfolyam alatt nagy sikert hozott. Ildivel úgy döntöttek, hogy a felfedezéseiről egy részletes tanulmányt ír, amit kiegészíthetnek az ő, és az öreg tanára orvosi véleményével, és a tanulmányát a tanárai útján teszi közzé.

Úgy is lett. A tanulmány nem csak a tanárai érdeklődését keltette fel, hanem az egész világon feltűnést keltett. Mindenütt megindult a lázas kutatás; az eredmény az lett, hogy több általánosan használt vegyszer forgalomba-hozását betiltották. Mivel a mezőgazdaság már nem nélkülözheti a vegyszereket, újabbak, ártalmatlanabbak előállításával kísérleteztek.

Lackó ebben is sikert ért el.

Kétségtelen, hogy gyomirtókra nagy szükség van, de talán még annál is fontosabb a kártevők elleni védekezés, a műtrágyák is nélkülözhetetlenek; ezek a vegyszerek majdnem mind károsak, ha a szervezetbe jutnak; olyanokat kell tehát előállítani, amelyeknek a lebomlási idejük rövid; a felhasználás idejéig eltűnnek a növényekből.

A kísérletek sikerrel jártak. Ma már az ilyen szerek egész serege van forgalomban. Lackó is részt vett ezekben a munkákban, s ez hatással volt a további sorsára.

Karcsi, Ildikó öcsikéje már kiskorában megszokta, hogy kezdettől fogva helyette inkább a nővére gondolkodik, uralkodik az ő akarata felett is. Nem is lázadt soha ez ellen; sőt, könnyebb volt így neki. Azt is ellentmondás nélkül vette tudomásul, hogy nem vezethet majd különböző járműveket, hanem épületeket, lakásokat, kastélyokat kell majd tervezgetnie, és építenie.

Az előbbieket ugyan inkább csak azért kedvelte, mert úgy nem kellene továbbtanulnia, és hamarabb jutna keresethez, mint a pajtásai. A döntő azért mégis az volt, hogy nem akart alacsonyabb szinten maradni, mint a társai. Tehát beiratkozott a főiskolába, ahol az építészetet tanították.

Ez aztán azért is tetszett neki, mert így a fővárosba került, ahol előzőleg sohasem járt. Természetesen kezdetben minden szabadidejét arra használta, hogy azt töviről-hegyire megismerhesse. Itt aztán láthatta a különböző korok építészetét. Eddig csak az volt az fontos neki, hogy a lakás kényelmes legyen, azt nem tartotta lányegesnek, hogy milyen az kívülről nézve. Láta a régi épületek előnyeit, ugyanúgy a hátrányokat is.

Az első évek ezzel teltek el. A pályát határozottan megszerette, ahová akarata ellenére került. Rajzolni már kiskorában szeretett, de nem a képeket, festményeket, mint a mérnöki rajzok. Az estői rendesen azzal teltek, hogy rajzolgatott; a nappal látott épületet ő hogyan készítette volna el, mit kellett volna azon változtatni, hogy az mutatósabb legyen. Aztán megtervezte, hogy ha lesz pénze, ő milyen nyaralót fog építeni magának a Balaton partján, s milyen családi házat valahol a Svábhegy alatt. Az újabban divatba jött skatulyaházakat, felhőkarcolókat nem nagyon kedvelte; olyan egyformák azok, hogy az ember el sem tud igazodni, hogy a valóságban melyik városrészben jár. Azt belátta, hogy az szükségszerű, mert a házigyárak által előre gyártott elemekhez alkalmazkodni kell a tervezőnek, de a külső formán változatai kellene; az alak, forma, elhelyezés, a szín, mind alakíthatna azokon. Azzal tisztában volt, hogy a tervező kezét leköti az is, hogy az anyag beszerezhető-e, s milyen annak az ára?

De az is, hogy a terv milyen belső helyiségeket tesz szükségessé.

De az is, hogyan kerülhet az kevesebbe; szóval: a tervező fantáziája nem csaponghat szabadon. Azt is érezte, hogy némi változást mégis lehetne azokba vinni. Szóval: nem az emeletek száma, az épületek magassága ellen volt kifogása, hanem a forma, az egyhangúság nem tetszett neki.

Aztán egyszer a kormány pályázatot hirdetett úgynevezett típusházakra; családi-ház, nyaralót, társasházakat, sorházakat kellett tervezni. Lényeg a kényelmes belső elrendezés, az olcsó kivitelezés, a külső forma volt a fontos.

Gondolt egyet; végigjárta a házgyárakat, még a vidékieket is. Mindenütt, minden előre gyártott elemről pontos méretet vett fel, aztán otthon a régi rajzait átalakította a méreteknek megfelelően. Aztán pályázott ő is; egy különálló családi-ház, egy tóparti nyaraló, és egy hatlakásos társasház tervét adta be. Az, hogy nyerhet, még csak eszébe sem jutott. Őt lepte meg a legjobban, mikor megtudta az eredményt; a családi-házával első, a nyaralóval második, a társasház tervével pedig harmadik íjat nyert.

A terveinek a belső elrendezése nem sokban különbözött a többi pályázótól, de külsőleg mindegyik mutatósabb volt. Igazán jelentős összeg volt, amit kapott. Végtelen volt az öröme; ő a négy közül a legfiatalabb mutathat fel először valamit. Az természetes, hogy első dolga volt, hogy egy autót vásárolt. Arra mindig vágyott, a KRESZT már régebben is tanulmányozta, így a vezetésből is vizsgázhatott. A többinek nem írt a sikeréről; arra számított, hogy közeledik a nyár, és akkor meglepi őket. Az, hogy az újságok is közölni szokták a pályázatok eredményét, arra még csak nem is gondolt.

+++XII+++

Már mind a négy jó pajtás befejezte a tanulmányait, sőt, már el is helyezkedtek. Ildi már a második évét töltötte a klinikán, mint orvos. Lackó a fűzfői gyár peremartoni üzemegységének a vezetője gyártotta a mezőgazdaságoknak szükséges vegyszereket, bűdösítette be a környék levegőjét, Karcsi pedig tervezgetett, mert sok magánrendelője akadt.

Éva pedig az egyik fővárosi ügyvédi-munkaközösség tagja lett, s már évekkel ezelőtti határozatuk idején azt közölte, hogy ő kutató lesz. Mind a három pajtása csodálkozott, mikor az elhatározását megváltoztatta, és a jogot választotta. Azt egyikük sem értette, hogy ennek mi lehetett az oka. Természetesen leveleikben mindig érdeklődtek, de - bár részletesen felelt azokra -, ezt a témát ügyesen mindig kikerülte; a nyári együttlétek alkalmával sem nyilatkozott róla, sehogy sem tudták vallomásra bírni.

A négy szülő minden nyaralás alkalmával, mikor a négy gyerek összejött, csak azt figyelhették meg, hogy bárhová indulnak, az egyszerre születettek összetartanak. Ildi Lackóval, Évi Karcsival indul útnak. Már a Bakony hegyei között tapasztalhatták, hogy a négy gyerek jobban ragaszkodik egymáshoz, mint a testvérek szoktak, sőt, testvéri szokás szerint gyakran hajba kaptak, de az utóbbi években már a legkisebb csetepaté sem zavarja egyetértésüket.

Azt is látták, hogy az erélyes Ildi úgy irányítja az atlétatermetű Lackót, ahogy akarja; a parányi termetű Évi pedig határozottan uralkodik a mokány Lackó felett, s az még mukkanni sem mer, hűségesen teljesíti zsarnokának minden kívánságát.

A szülők mindezt mosolyogva vették tudomásul; látták, hogy mit hoz majd a jövő. Mindez azt bizonyította, hogy a gyerekkori ragaszkodás, szeretet kezd szerelemmé átalakulni. Ezek ugyan az elmúlt negyedszázad alatt jól megismerhették egymást, nem kell attól tartaniuk, hogy csak az esküvő után jönnek arra, hogy ők a valóságban nem a hitves-társat, hanem mást szeretnek.

Hogy az ő esetük korábban olyan szépen megoldódott, az egyedül állók, de legalább is ritka eset; az ilyen bizony általában tragédiához vezet, aminek a legnagyobb kárát a gyerekek sínylik meg. Míg így ezeknek gyönyörű gyermekkoruk volt, most jöttek igazán rá arra, hogy akkor nem vették észre, hogy a feleségük, illetve a férjük csak úgy, mellékesen szeretőt is tart; valamint azt, hogy a szőke családban barna, a barnában pedig szőke gyerek született.

Azt világosan látták, hogy mi van készülöben, csak azt nem értették, hogy ezt miért nem jelentették be már az előző évben. Akadály nincs, mind a négy elhelyezkedett, fizetésükből jól meg tudnak élni. Lackó egy nagyüzemben vezető állást tölt be.

Fűzfőn és Peremartonban sok-ezer munkás dolgozik. Az ilyen nagyüzemnek fontos, hogy egészségesek legyenek a dolgozói; el kellene tehát érni, hogy egy olyan jó nevű orvos, mint Ildi, átköltözne oda üzemorvosnak. És mint Lackó sikere bizonyítja, a másik pár is jól meg tudna élni. Az idei magatartásuk azonban arra mutat, hogy dűlőre jut most ez a kérdés.

+++XIII+++

A nyaralásukat rend szerint úgy oldották meg, hogy közösen béreltek ki a szezonra egy nyaralót. Almádiban kaptak egy ilyet. Egy nagyvállalkozó meghalt; özvegye télen-nyáron állandóan ott élt a Balaton mellett. Az özvegyi nyugdíját úgy egészíti ki, hogy tágas nyaralóját egy szoba kivételével kiadja. Ők ezt bérelték ki minden évben. Nagy épület, mindkét családnak jutott abban két-két szoba, ahol jól elfértek; a konyhát, mellékhelyiségeket közösen használták. Otthon étkeztek; nem szerették a vendéglői kosztot; a két asszony naponta felváltva főzött, s a két család együtt étkezett. A beszerzés a férfiak feladata volt: a négy csemete elvárta, hogy az öregek szolgálják ki őket.

Az ifjúság délelőtt-délután a strandon volt található. Ha nem volt kedvező az idő, akkor kirándulni mentek. A szülők inkább délután fürödtek, de nem minden nap.

Már ebben az évben is ideérkezett mindkét család, egyedül Lackó nem volt itt, de ő is táviratozott, hogy érkezik. A meteorológia nem ígért strand-időt, borús, kissé szeles időt jósolt a bemondó, esetleges helyi zivatarokkal tarkázva. Ez azonban nem riasztotta őket, úgy döntöttek, hogy kirándulnak. Megkezdték tehát a hátizsákok felszerelését. Már arról folyt a vita, hogy hová menjenek; szokás szerint Ildi döntött; a cél Nagyvázsony, a Kinizsi-várat még nem látták.

- Lehetetlen, - jelentette ki Évi, - a gyorsvonat már elment, csak délben megy arra a következő vonat; akár meg is fordulhatunk, mikor odaérünk.

- Nagy tévedés! Egy óra sem telik bele, már ott is leszünk.

- Úgy gondolod, hogy repülünk?

- Igen, valami hasonlóra gondoltam; az öcsikém, a Karcsikád repít oda. Figyeljetek! Halljátok azt a dudaszólót?

Valóban, az udvaron veszettül tülkölt valaki. Ugyanis Karcsi érkezett. Nagyon meg volt sértve, hogy távirata ellenére nem várta őt küldöttség az udvaron; ő ünneplésre számított. A házból kilépőktől durcásan kérdezte:

- Nem hallottátok?

- Dehogyan, - mondta Ildi, - megállapítottuk, hogy remekül tudsz dudálni. Most azt állapítjuk meg, hogy a vezetéshez értesz-e? Van-e elegendő benzined, mert Nagyvázsonyba megyünk?

- Vagyis megjött az általunk megrendelt taxi. Ha van benzined, máris indulunk, - szegezte le Lackó.

- A fuvarosunk családtag, ezért az út még csak pénzbe sem kerül.

- Más haszna is lesz, a hátizsákunkban remek feliratú palackok vannak; s mivel a vezetőnek tilos a szesz, mert jöhet a szonda, ezért az ő részét is mi isszuk meg.

- Fordulj! A töltőállomásnál vedd fel benzint, aztán ha visszateérsz, újra dudálhatsz, hogy indulhatunk.

- Majd csak Vázsonyban számolunk. Hogy mertél az én tudtom nélkül autót venni, - fejezte be haragosan Évi.

- Miért ne vettem volna? Ma mindenkinek első a kocs!i!

- Mindenkinek lehet, de nem nekünk... Nagyon tévedsz, fiacskám! Nekem először egy szép nyaraló kell itt, a vízparton. No, ne bámulj! Majd ott mindent megtudsz, megmagyarázom. Most rajta! Indíts! Hajtsd végre a nővéred utasítását!

Karcsi a partnerével, most sem mert vitatkozni. Ő ünneplést várt; s ezek itt csak rendelkeznek vele úgy, mint régen, ő a legfiatalabb. Bosszúsan ment el a kocsijával, hogy vegyen benzint. Távozása után Ildi megjegyezte:

- Te, Évi! Nekem valami feltűnt. Sok volt a beszédben a számolunk, nekünk, egyszóval a birtokos ragok. Vagy talán...

- Jól tudom, hogy mit akarsz mondani. Az a valóság, hogy szoktatom. Majd Vázsonyban megmagyarázom, hogy miért? Akkor azt is megtudjátok, hogy miért lettem jogász. Addig is ne irigykedj! Azt hiszed, hogy én már régen nem figyeltem meg azt, hogy ti Lackóval hogy vagytok.

- Az természetesen téged dühösít, hogy ezt eddig nem kötöttük a te orrocskádra. Elárulom neked, hogy mi már döntöttünk; most te is megtudod, hogy ma este tartjuk az eljegyzésünket... Ti ketten fiatalok vagytok, ezért csak utánunk következhetek.

- Azért nem szükség összeveszni. Arra, hogy mérges legyenek, minden jogom megvolt. Jogosan elvárhattam volna tőle, hogy előzőleg megtárgyalja velem a tettét. Már csak azért is megtartom vele ma este az eljegyzést, mert egyébként még más hasonló bolondságokat is csinál...

- Helyes, ha egyszerre szerzünk meglepetést az öregeknek.

- Hát, annyit mondhatok, hogy te még nem ismered az öcsikédet. Azt tudom, hogy szeret, sőt, már évek óta szeret; de azt hiszitek, hogy ezt eddig hangos szóval ki merte mondani? Attól tartok, ha ma meg nem kérem, hogy vegyen feleségül, megöszülök, amíg úgy istenigazában meg mer csókolni. Jó lesz tehát, ha majd figyeltek ott Vázsonyban!

Jót mulattak Évi kijelentésein. Hogy szeretik azok is egymást, azt régen megfigyelték; itt az volt humoros, ahogy azt Évi előadta.

+++XIV+++

Karcsi nemsokára visszaérkezett a töltőállomásról. A három társa az udvaron felkészülve várta. Karcsi ki akart szállni, de Évi erélyesen szólt rá:

- Maradj! Indulunk!

- Még nem is üdvözöltem az öregeket, aztán meg éhes is vagyok.

Ekkor Évi beült mellé az első ülésre; Ildi és Lackó is összebújtak a hátsó ülésen.

- Indíts! Még annyit sem tudsz, hogy a sofőrnek az utas parancsol?

Elindultak. Már kiértek a házak közül. Karcsi akkor nagy sebességre kapcsolt, meg akarta mutatni, hogy ő hogy tud vezetni, a mutató már meghaladta a száz kilométer sebességet is, nem volt nagy forgalom, - gondolta, hogy lehet száguldani, szeretett volna dicsekedni a vezetői tudományával. Évi dühösen kiáltott rá:

- Állj meg!

- Miért? - csodálkozott Karcsi.

- Azért, mert gyalog biztosan elérek Vázsonyba, de ha veled megyek, biztos, hogy koponyaalapi törés lesz a vége... Nem vagyok kíváncsi még a túlvilágra...

- Ül vissza! Úgy megyek, ahogy akarod.

- Jó, ha megígéred, hogy szabályosan haladsz.

- Ahogy te akarod!

- Jegyezd meg! Ha a nyolcvanat csak eggyel is túlléped, soha többé nem ülök be a tragacsodba. Törd ki a kezed-lábad, akár a nyakad is, de nem velem együtt!

Karcsi durcás képet vágott, de engedelmeskedett, átlag csak hatvanas sebességgel vezetett, mert ismerte a társát, és félt, hogy véletlenül túllépi a megengedett sebességet. Aztán szó sem esett, míg meg nem közelítették a célt. Már közeledtek, látszott a vár, amikor egy erdőcske mellett Ildi megszólalt:

- Állj meg! Itt kiszállunk. Innen gyönyörűen látszik a vár. Megfeledkeztünk arról, hogy ilyen napokon nyüzsgött ott a sok turista. Okosabb, ha itt falatozunk. Az kellemesebb, min az ócska, kopott falakat bámuló tömeget nézni.

Letáboroztak az erdő szélén. Előkerültek a hátizsákok, s abból az ingyenc-falatok. Biztatás sem kellett, alaposan hozzáláttak. Ildi az egyik oldalon Lackóval összesimulva, a másik oldalon Évi még mindig hátat fordítva a társának, aki félve szólította meg:

- Évike! Még mindig haragszol?

- Haragszom! Még csak arra sem érdemesítettél, hogy írj meg, hogy egy csomó pénzhez jutottunk, azt az újságból kellett megtudnom.

- Ne haragudj! Bocsáss meg! Én csak meg akartalak lepni.

- Hát az a meglepetés igazán jól sikerült. Tudjátok! Ott a strand mögött van az a szép villa. Eladó. Tegnap már félig meg is alkudtam a tulajdonossal. Annak kell a pénz, mert másodszor is férjhez szeretne menni. A vőlegényének pedig Földváron van egy emeletes nyaralója. Egy családnak pedig a családi-házon kívül csak egy nyaralója lehet. Úgy láttam, hogy még maradt is volna a húszezer forintunk, ha megveszem. S akkor, ez, merészkedett tudtom nélkül autót vásárolni!

- Hogy mondtad, Évike? Hogy maradt volna? Hogy nekünk maradt volna? Hiszen akkor...

- Nyögd ki már! Az a „nekünk” csak jelent valamit.

- Évi! Hiszen akkor te... azaz, hogy én... azaz, hogy mi...

- Láthatjátok? Mondtam, ugy-e, hogy nem meri kimondani... tehát kimondom én: Ma este kinevezlek vőlegénynek, két héten belül megesküszünk, az autót eladjuk, a nyaralót megvesszük; szóval: röviden összeházasodunk.

- Hurrá! - ugrott fel Karcsi, majd az aprótermetű Évit, mint a pelyhet, kapta fel a magasba, és csókolta, ahol csak érte!

- Azért meg ne egyél! Ez az első rendes puszi, amit tőled kaptam, ezért megbocsátok neked, de ezután tudod, hogy mihez kell tartanod magad.

- Ide nézz, öcsi - szólt Ildi is. - Tanulj tőlük is valamit! Az a rendes puszi, amit Lackó kap most tőlem; nekünk már van egy kis előgyakorlatunk. Igaza van Évinek, ma két eljegyzés lesz, és két héten belül két esküvő; pontosan eleget vártunk erre.

- Én mér múlt évben akartam, de te nem hallgattál rám - mondta Lackó.

- Ami azt illeti, én is akartam, de nem mertem.

- Nem mertél? Miért?

- Nem voltam valamiben biztos.

- Nem értem, hogy miben? Hiszen akkor is ugyanúgy szerettelek.

- Hát, Fiacskám, azt nem figyelted meg, hogy apám-anyám szőke, én meg barnánál is barnább vagyok?

- Láttam. Nálam is hasonló a helyzet; apám-anyám barna, és én hirtelenszőke vagyok... De ez tudtommal nem házassági akadály!

- Nálunk fordított a helyzet: a férfi barna, és én vagyok arany-szőke, de azért hozzájárulok, hogy feleségül vegyen - szögezte le Évi.

- Sőt, valahogy így írja elő a természet is. - mondta Karcsi is, - hogy szőke a barnához, barna a szőkéhez vonzódnak inkább.

- Jó, jó, azt is tudom, hogy ezt azzal magyarázták, hogy én a nagyapámra, ő meg a dédanyjára hasonlít. Hát, a valóságban ilyen nem nagyon szokott előfordulni; ez csak fátyol a tömegnek, és leg-feljebb mosolyognak az ilyen magyarázaton.

- Akkor tehát kire hasonlíthatok?
- Én az ő apjára, ő az én apámra hasonlított. Ezt én már régen észrevettem. Nyugodtan kicserélhetnénk a családneveinket. Röviden: az én apám nem az apám, hanem a keresztapám az én apám!
- És ez biztos?
- Én a magam részéről bizonyos voltam ebben, és arról nem, hogy Lackó nem a testvérem-e, mert testvérnek nem lehettem volna a felesége.
- Most már biztos vagy abban, hogy nem a testvéred?
- Száz százalékig! Neki is a keresztapja az igazi apja.
- És mi? - Szólt Karcsi.
- Nálatok ugyanaz a helyzet. Cseréljétek ki a családneveiteket.
- Azt valahogy így mondanák ma az emberek, hogy az én apám a szeretője volt a te anyádnak; a te apád pedig az én anyámnak volt a szeretője. Ezért most már elárulhatom, hogy pontosan ezért lettem én jogász. Az a valóság, hogy én már az érettségi idején szerettem ezt a haszontalan gyereket, és féltem attól, hogy majd nem lehetek a felesége. Tudnom kellett, hogy van-e valami jogi akadály? Én már akkor tisztán láttam mindent, csak nem akartam kikotyogni, sem pedig a jó öregeinket megszégyeníteni. Azt, hogy Karcsi is ugyanúgy szeret, tudtam, de láthattátok, hogy mind a mai napig nem merte kimondani. Ő vallotta a kárát; mennyi sok finom puszitól elesett. Most megígérem neki, hogy lassan kárpótolni fogom.
- Te miből gondoltad, hogy ez a helyzet?
- Még az általános iskolába jártunk, mikor erre rájöttem. Bevittem a kiterített és közben megszáradt piros konyhakötényt; anyám a körmömre koppintott a fakanállal, összeszidott, hogy miért avatkozom az ő dolgába, bevizezte a kötényt, újra kiterítette, minket Lackóval elzavart az erdőbe, hogy ebédre szedjünk gombát, pedig láttam, hogy már kész van az ebéd. Ez már elég gyanús... Aztán ezt többször is észrevettem, de azt is, hogy Jóska bácsi, vagyis most már az apám, aki felénk haladt, mikor én levettem a piros kötényt, félútról mindig visszafordult. Hej, ha akkor tudtam volna, dehogy zavartam volna meg az édes szüleim pásztoróráját. Az is természetes, hogy azután mindig leselkedtem, és ha lehetett, zsaroltam keresztapát, vagyis a saját apámat.

- De mondd Ildi, hogy jöttél rá?

- Az is hasonló. Még ötéves sem voltam. Az, hogy Jóska bácsi, vagyis most már az apám, gyakran járt hozzánk, még olyankor is, mikor az addigi apám nem volt otthon, fel sem tűnt, sőt, örültem, mert mindig hozott valamit. Azonban már akkor is gyanús volt, mikor apám éjjel is távol volt, akkor is jött. Természetesen minket, gyerekeket ilyenkor hamarabb ágyba parancsoltak. Kíváncsi voltam, ez gyereknél érthető, de azért mindig elaludtam, habár leselkedni szándékoztam. Egyszer aztán korán felébredtem; Jóska bácsi akkor fogott az öltözködéshez. Talán még ez sem lett volna gyanús, de magyarázkodni kezdett: Tudod, kislányom, az erdőn rablók járnak, és anyád fél tőlük, azért megkért, hogy aludjak itt. De azért ne árulj el! Ha hallgatsz, kapsz tőlem egy nagy beszélő hajas-babát. Valóban meg is kaptam. Ismeritek, ma is őrzöm. Az a valóság, hogy az mutatott be engem az igazi apámnak. Természetes, hogy aztán mindig gyorsan elaludtam, legalább is tettem az alvást, és mindig kellő pillanatban ébredtem; érthető, mert ez kitűnő zsarolási lehetőség volt. Valóban, nagyon sok mindent kaptam tőle.

- Nálatok is volt valamilyen jel?

- Igen, volt. Arra ugyan csak később jöttem rá, mikor a már hároméves Lackó a seprűn akart lovagolni; anya rávert a fenekére, és visszaállította a seprűt az ablak alá, pedig tudtuk, hogy annak a helye a konyha sarkában van. Ez bizony gyakran előfordult. Azt még nem említetted, hogy miért vagy teljesen biztos abban, hogy még csak véletlenül sem lehettünk testvérek.

- Ezt majd csak este mondom meg, mikor bejelentjük nekik, hogy egyszerre két eljegyzés is lesz a családban. Már biztosak vagyunk ezekben a dolgokban, mégis, valahogy vallomásra kell bírunk őket. Én elgondoltam, hogy lehetett, és meg is értem őket; csak a házasság után jöttek rá, hogy az egymás asszonyába szerelmesek. Sokat gondolkoztam azon is, ahogyan ők megoldották ezt a nehéz kérdést, és helyeslem azt, ahogyan ők ezt a nehéz kérdést, és helyeslem azt, ahogyan végül megoldották. Erről este többet megtudunk.

Egy azonban biztos: nekünk gyönyörű gyermekkorunk volt.

Ők pedig mindvégig nagy egyetértésben éltek.

- Az bizony nagyon nehéz probléma lesz. Nagyon nehéz lesz őket úgy vallomásra bírni, hogy ne sértsük meg őket.

- Az nagyon fontos, hogy fogalmazzunk; nem állíthatunk eléjük azzal, hogy keresztapa, ugy-e te az anyám szeretője voltál?

- Bízátok csak rám. Azért vagyok én jogász! Nem kérdezgetünk sokat, de jönnek majd a keresztkérdések, vallanak majd, mint a pinty, mondta Éva.

- Nekem van az épületterveim közt két rajz; emlékezetből lerajzoltam a két bakonyi házacskát; rajta van azon az ablak alá állított seprő, de a száradásra kitett piros kötény is. Ez is segít majd valamit, - mondta Karcsi.

- Mindezt még vacsora előtt végre kell hajtani. Csak annak megtörténte után jelentjük be az eljegyzéseket; így remek vacsorára lesz kilátás. Azt is el kell ismernünk, hogy a négy szülő nagyon szépen viselkedett velünk szemben. Eltelt egy negyedszázad, de nem tapasztaltuk, hogy a keresztapák ne apaként viselkedtek volna velünk szemben; a saját gyermekeik iránt sem mutattak soha nagyobb szeretetet.

+++XV+++

Szokás szerint most is Ildi jelölte meg a további sorrendet.

- Az lesz a leghelyesebb, ha mi nem nézegetünk semmi középkori várat, - arra ráérünk máskor is, - hanem indulunk hazafelé. Sokkal fontosabb események várnak ránk... Nem is egy.

- Mi volna az, vagyis mik volnának azok?

- Legfontosabb az, hogy Évi megvehesse a jelenkori várkastélyát.

- Megette már azt a fene; ez a füles már autóra költötte annak a vételárát.

- Azért van arra megoldás. Az egyik orvostársam most Füreden nyaral. Ő kocsit szeretne venni. Hazamenet beugrunk hozzá. Biztos vagyok benne, hogy akár többet is ad az új kocsijáért, mint amennyit az öcskös megvásárolta.

- Ez ugyan jó, elfogadjuk egyhangúan. De hogy tovább? Aztán Almádiban megállunk rövid időre az Éviék leendő kunyhója előtt; bemegyünk, megkötjük az adásvételi szerződést; kitelik belőlünk a szükséges két tanú is.

- Ildi! Ezért, kapsz tőlem egy puszit, - ugrott a nyakába Évi. - Hamar csókolj kezet nővérednek, Karcsi!

Határozottan remek gondolataid vannak. Aztán - mivel az eladónak sürgős az eladás, tekintve, hogy szeretne mielőbb a vőlegénye karjai között lenni; még az is megeshet, hogy le is alkudhatunk valamit a vételárból.

- Van-e több hasonló jó gondolatod?

- Hogyne volna!

- Akkor add elő azt is!

- Otthon tanyát ütünk a kertben a sűrűlombú vadgesztenyefák alatt. - Az nem érdekes. Azt minden nap megtehetjük!

- Annál sokkal okosabb, ha a strandra megyünk. Jóra fordult az idő, sőt, füledt meleg van...

- Nézzétek ezt a szamarat! Vőlegény akar lenni, és neki fontosabb a strand, mint az eljegyzés... Pontosan a te érdekedben rendezzük így, mert ott lesz a négy öregünk is.

- Miért kell azért a kertbe lenni? - Azért, hogy cseveghessünk velük, hogy a nyulacskát kiugrassuk a bokorból! Igaz, eddig is sokat csókolóztunk ezzel a fülessel, de az nem volt az igazi... Aztán arra is időt kell engedni a szülőknek, hogy megszervezhessék az eljegyzési lakomát az Aurórában.

- Jó, azt elhiszem, hogy a puszi akkor más lesz; de helyesnek tartanám, ha most egy kissé gyakorolnánk; szégyen volna a szülők előtt, ha az nem sikerülne tökéletesen. - Estig böjt van előírva. Addig légy türelmes! Várj! Biztos, hogy egész más íze van annak, ha kissé nehezebben jutunk hozzá.

Aztán készülődtek az indulásra. Beszállás után mégis tartottak egy kis próbát, már a Karcsi kedvéért is, mert tartottak attól, hogy, ha nem teszik, hazafelé is nagyobb sebességre kapcsol, pedig igazán nem szerették volna, hogy az árokban kössenek ki. Az ifjú sofőr közben arra is rájött, hogy jobban fékez az Évi tekintete, mint a legtökéletesebb fékberendezés.

Ildi orvosát nem is kellett sokáig keresgélnei, mert már ahogy elérték Balatonfüredet, az úton találkoztak a leendő vásárlóval. Mivel valóban már régen szeretett volna egy jó, új kocsihoz jutni, nem is tartott sokáig az alkudozás.

Sőt, a két lány ezen a téren is határozott tehetséget mutatott fel; elhitették, hogy a kereken tízezerrel többbe került Karcsinak. Almádiban a strand közelében lévő kis nyaraló előtt fékeztek le a kocsit. Szerencsájuk volt, az asszonyt otthon találták. Igaz annak nagyon érdeke volt eladni a házat, de mégis nehezebb volt vele az alku. Hiába, az is nő volt. Végül mégis ő döntött, hogy egy családnak a családi-házán kívül csak egy nyaralója lehet, és más vevő nem jelentkezhetett. Itt is sikerült lealkudni tízezer forintot. Megírták az adásvételi szerződést. Megállapították, hogy másnap fizetik a vételárat, s akkor kézhez kapják a szerződést. Karcsi nem tudta megállni, hogy mikor távozóban a kocsi akartak ülni, ne jegyezze meg, hogy mégis nekem volt igazam, mikor autót vettem; most könnyűszerrel kerestem húszezer forintot.

- Hogy mit kerestél te? Ugyanis a húszezerhez neked nincs semmi közöd. Most megtanultad azt, hogy a szellemi fölényt is meg kell fizetni. Láthatod, hogy az eladásnál én csavartam föl, itt pedig le az eladási, illetve a vételárat; vagyis röviden: a pénz az enyém! Legfeljebb azt megígérhetem, hogy abból neked is hasznod lesz. A házasságot így nem kell egy krajcár nélkül kezdenünk, - szegezte le Évi. Hazaérkeztek. Még koradélután volt. A négy szülő a megszokott ebédutáni pihenőjét tartotta a hűvös szobában. Csodálkoztak, hogy ilyen korán visszatértek a kirándulásról, de még azon jobban, hogy addig nem hagytak nekik békét, amíg ki nem mentek velük a kertbe, a vadgesztenyefák alá. Ez a két férfinak mindjárt gyanús volt.

Jancsi nem állta meg, hogy odaszóljon Jóskának: - Te! Nem gyanús ez neked? Itt valami készül. Mind a négy arcra lerí, hogy törlik valamiben a fejüket. - Én is pontosan erre gondoltam. Azt hiszem, hogy ma későn fogunk lefeküdni, s a vacsorázni is nem itthon, hanem az Aurórában fogunk.

Kint a kertben, az árnyas sűrűlombú gesztenyefák alatt, malomkő asztal körül telepedtek le, de csak a négy szülő. A két fiú a zöld pázsiton heverészett, a két lány pedig rózsákból, szegfűből készítettek csokrokat.

Közben folyt a beszélgetés. Először azt igyekeztek megmagyarázni, hogy miért tértek ilyen hamar haza a kirándulásról. Azt természetesen elhallgatták, hogy közben az autót eladták és nyaralót vásároltak. Hogy a vevő az OTP-nél felveszi a pénzt, és már holnap reggel fizet; valamint ők is kiegyenlítik a vételárat, és megkapják az adásvételi szerződést. Terveik végrehajtásával még egyelőre vártak, nehogy a szülők hamar gyanút fogjanak. Talán egy óra is elmúlt így, aztán Ildi kezdett hozzá a végrehatáshoz.

- Még nem is említettem nektek; érdekes dolgokat mesélt tegnap a Füreden nyaraló kollégám.

- Meséld el akkor, most; ráérünk meghallgatni.

- Lehet, hogy már az újságokból olvastatok róla. Arról van szó ugyanis, hogy az egyik szegedi mérnök az autójával a főváros felé haladt; a kocsiban rajta kívül csak az anyja ült. Félegyháza körül az árokban kötöttek ki.

- Nos, ez igazán nem újság, hiszen ilyen naponta megesik, nem is egy. Járványos betegség az autóbolondéria, és a gyors halál; a vége aztán szomorúan hasonló. Még akkor is, ha a vezető a legszabályosabban vezet, egy örült ámokfutó beleszalad, és itt a baj. Én eddig éppen ezért nem vettem még kocsit. - Igen, sok a karambol; naponta olvassuk az újságokból. Ez azért érdekes, mert folytatása is van. - Halljuk! Mi történt?

- Nem sokkal később a rendőrségi kocsik odaérkeztek. A rendőrszázados, vallatni kezdte a fiút, aki dühösen kiáltott rá: Te! Te akarsz engem vallatni? Aztán egy csapással leütötte a rendőrtisztet, akit csak a kórházban tudták órák múlva tudták eszméletre téríteni.

- Ugyanis az történt, hogy a fiúnak semmi baja nem történt a balesetnél, de az anyja súlyosan megsebesül, úgy érezte, hogy vége van, ezért a segítségére siető fiának vallott: „Fiam! Nem veheted feleségül Jutkát, mert az neked testvéred... Bocsáss meg nekem!”

Ugyanis a fiú szerette a rendőrtiszt lányát, de az anyja ellenezte a házasságukat. Éppen ezért indultak a fővárosba, mert az anyja először beszélni akart a lány apjával, és ehhez kötötte magát, hogy csak azután járul hozzá.

Ez magyarázta a fiú idegességét, valószínű, hogy ezért kötöttek ki az árokban. Ez teszi érthetővé a fiú cselekedetét is.

Évi, mint jogász, mindjárt megállapította:

- Hatóság elleni erőszak. Nyolc napon túl gyógyuló, súlyos testi sértés. Ugyanez az anya esetében is. Ráadásul kihágás gyorsajtás miatt, - Az ügyész természetesen vádat emel.

Ildi folytatta:

- A fiútól természetesen azonnal bevonták a hajtási jogosítványt, s megindították ellene az eljárást. A vizsgálat során mindenre világosság derült, hogyan és miért történhetett mindez.

- Aztán ezek után jött a legérdekesebb. Véletlenül jól ismerem a szereplőket. A fiú az egyik idős egyetemi tanárnak a fia. Később házasodott, nagy volt a korkülönbség.

- Az is megesik: Idősebbeknek is megtetszik a fiatal. Aztán a férj kisegítőre is számíthat.

Az ilyenek azonban látszólag mindaddig boldogan éltek; egészen addig, míg a fiú megszerette a rendőr százados lányát. Mint már említettem, házasságukat az anyja ellenezte; a belesetnél vallotta meg a fiának, hogy miért ellenzi a házasságukat.

- Ez bizony elég ravasz helyzet.

- De még ravaszabb lett. A klinikán megtartották az ilyen esetről a vérvizsgálatot, ami azt mutatta, hogy kizárt az, hogy a fiú a rendőr-százados fia lehetne! Vagyis az anyja maga sem volt bizonyos abban, hogy a fiúnak ki az apja.

- Hasonló esetről elég gyakran lehet hallani. Bizony, az megesik, hogy az ifjúság él a jogával; ma itt hallgat meg új tánclemezeket, de másnap egy másik bélyeggyűjteményébe gyönyörködik; még ha nem is említjük a magnót, televíziót, vagy a gyakori bulikat.

- Az anyja bizonytalansága tehát tökéletesen érthető volt.

- És mi lett az eset befejezése?

- Várjatok! Ezt én találom ki - szólt közbe újra Évi. - Az apa elvált a feleségétől. A fiú bocsánatot kért a rendőr-századostól, és feleségül vette a lányát. A bíróság - tekintettel a mentő körülményekre - enyhe ítéletet hozott. A fiatal asszonyka gyakran felkeresi a börtönben a férjét; siettetni szeretné, hogy hamarabb leteljen a rövid börtönbüntetés, és aztán megkezdhessék a mézes-heteket.

- Valóban így történt, eltaláltad.

Az biztos, hogy a szabadulás után valóban mézes napok következnek.

- Az eset tragédiának indult. A megoldás azonban jó. Viszont úgy gondolom, hogy közben jó lenne egy kis uzsonna. Majd utána esetleg tudok még hasonló esetekről. Ha már így együtt vagyunk, legalább szórakozzunk.

+++XVIII+++

Uzsonna közben Évi apja megjegyezte:

- Érdekesek az ilyen, és hasonló esetek. Nem is olyan ritkán lehet ilyet hallani, vagy olvasni. Gyakori az is, hogy a vége tragédia, de az is, hogy komédia. Ennek a befejezése tűrhető. Én csak a szegény feleség nélkül maradt professzort sajnálom. Az igaz, hogy részben ő is hibás, mert az évek során éppen ő oktatja az ifjúságot, akik hasonló csínyeket követnek el.

- Ha tudtok hasonlót, azt is szívesen meghallgatjuk, - szólt Ildi apja is.

- Hogyne tudnánk, - ugrott fel Évi. - Az igaz, hogy amit most elmesélek, az inkább kabaré.

- Az lesz a jó. Legalább nevethetünk.

- Ez is nemrégén történt. Az egyik nagyvállalatunk fiatal vezetőjét beperelte a titkárnője gyermektartás megítélése céljából.

- Köznapi eset. Minden igazgató rendszerint csinos fiatal titkárnőt alkalmaz; még abban az esetben is, ha családos, és nem is fiatal.

- Ne feledd! A kiválasztásánál nem csak az a lényeges, hogy fiatal, és csinos legyen, hanem az, hogy kitűnően tudjon feketekávé főzni.

- Remekül tudjon hazudni, azaz távol tartani főnökétől az alkalmatlankodókat.

- Ő viszont jól tudjon alkalmatlankodni, azaz legyen kissé engedékeny.

- Meg aztán hűségesen kövesse a megsűrűsödött vidéki kiszállásain.

A két asszony nem állta meg közbeszólás nélkül.

- Azért vannak másfajta titkárnők is.

- Nem mindegyik ilyen.

- Meg a főnökök között is akad becsületes. Nem mindenik kíván külön egyéni szolgáltatásokat.

- Engedjétek, hogy Évi ismertesse az elkezdett esetet, mert az eddig még nem kabaré.

- Igazatok van, fontos a jelen eset. Nekem is van abban annyi részem, hogy én voltam az alperesnek a védőüggyvédje a felperes titkárnő ellenében. Az nem nevezett meg védőüggyvédet, így a bíróság hivatalból engem jelölt ki. Vagyis én képviselem az állítólagos apát.

- Aki természetesen tagadott.

- Hogy ti mennyire nem értetek a joghoz... hiszen tagadhat, de az mit sem ér, ha a nő rá vall, a bíróság a nő vallomását fogadja el. De a védencem nem tagadott; elismerte, hogy minden hétfőn és csütörtökön együtt voltak a lány lakásán.

- Így ítéltetett a bíróság.

- Látszik, hogy nálatok nem fordult elő hasonló eset.

- Az történet, hogy én, mint védő, bejelentettem két tanút. A vállalat két fiatal mérnökét. Az egyik vallotta, hogy ő minden kedden és pénteken a lány lakásán aludt. A másik meg azt, hogy szerdán és szombaton mindig együtt voltak az ő budai oldalon lévő csónakházában.

- Szegény nő. Pontosan a szabad napja maradt üresen.

- Dehogy maradt. Hiszen éppen az a kabaré... ugyanis, a bíróság elrendelte a vérvizsgálatot; az mind a három esetben „kizárt” eredményt mutatott, vagyis hogy egyik sem lehet a gyerek apja.

- Valóban humoros. Akad olyan nő is, aki ért az ilyen ésszerű megoldáshoz; az ügyfelei nem találkozhatnak össze.

- A titkárnő elkeseredve kiáltott fel: a gyerek megvan, annak valaki mégis csak az apja!

- A bíróban is volt egy kis humorérzék, és mosolyogva mondta:

- Ne feledkezzék meg arról, hogy egy héten hét nap van, ráadásul az szabadnap, és megeshetett az is, hogy akkor is szórakozott.

- Ami elmeséltél, hihető, de mi lett a vége?

- Az a leghumorosabb. A titkárnő igazán csinos és szép, úgy főnökének, akinek esze-ágába se jutott a házasodás, valamint a két tanúnak is rendkívül tetszett; azért nem akarták elveszíteni.

A tárgyalás berekesztése előtt a védencem a főnök, kijelentette: „Nézze, Micike! Maga azért perelt be, hogy esetleg feleségül vegyem; arról szó sem lehet, de elismerem, hogy igen kellemes estéket töltöttünk együtt, és ezt megtehetjük ezután is. Megmaradhat tehát az eddigi beosztásában. Mi hárman úgy döntöttünk, hogy tartásdíj címén önként adunk magának havonta kétszáz-kétszáz forintot, de csak akkor, ha eláll a vásárnapi szórakozástól, ha egy újabb csemete jelentkezik, beszüntetjük az ígért összeget.”

- Ez valóban humoros történet volt. Elhiszem, hogy megtörténhetett. Azt is, hogy te voltál a védőügyvéd. Azt is, hogy a három férfi vallott. Még a vérvizsgálat eredménye is hihető; az utód lehet a vásárnapi szórakozások eredménye is. Az is érthető, hogy azért nem használt óvszert, és miért nem jelentkezett AB-re. A három közül akármelyik férjnek is bevált volna; érthető, hogy a legértékesebbet, a főnököt választotta. Szóval eddig a történeted hiteles, és hihető; de a vége nem.

- Miért volna az lehetetlen?

- Tudod, kislányom, az megesik, hogy egy asszony megcsalja a férjét, vagy a férj az asszonyt, még az is, hogy az kölcsönös; de a szerető azért szerető, mert azt szereti, és azt nem csalja meg. Pláne, nem osztozkodik másokkal. A szeretőtől megköveteli a hűséget.

- Én is leszűrtem egy tanulságot, Kicsikém, az előadásodból. Az igaz, hogy mi jól szórakoztunk azon, de azt megállapíthatjuk abból, hogy te pályát tévesztettél, mikor a jogot választottad.

- Miért gondolod?

- Határozottan írónak, regényírónak születnél, annál fontos, hogy csapongó fantáziája legyen. Igaz, hogy másodállásban is írhatsz.

Aztán egy kis szünetet tartottak, mert a véleményeket meg kellett vitatni. Összeegyeztetni nem sikerült, mer mind a nyolcan hozzá szóltak, és a maguk igazának támogatására tudtak is érveket felsorakoztatni.

Közben Karcsi apja a szobában járt, és egy köteg papírral tért vissza; kiterítette a malomkő asztalon.

- Amíg odajártatok, Karcsi anyja kicsomagolt, hogy a ruháit, a fehérneműit elrendezze a szekrényben. Így akadtak kezembe a tervei, rajzai. Nézzétek! Nem csodálom, hogy díjat nyert a gyerek; valóban csinos kis épületek azok. De itt van kettő; a bakonyi őrház és a vadőr háza; hogy az milyen tökéletes, pedig csak emlékezetből rajzolhatta.

- Ezen ne csodálkozz, mert ott telt el a gyerekkora, nem is olyan akármilyen.

- Bizony, azt mi is szívesen elmondhatjuk, - jegyezte meg Lackó.

- Ildi próbálta másra terelni a beszédet.

- Nálunk, a kórházban szokásos, hogy mindenről statisztikát csinálunk; azok néha érdekes megfigyelésekhez vezetnek.

- Például? - kérdezte az anyja.

- A szülészetben az elmúlt évben nyolcvanegy koraszülés történt, majdnem mind fiatal házasoknál.

- Ne csodálkozz, Kislányom, nehéz bevárni, amíg szabad, szegénykéek egy kis előleget vettek. Azon a társadalom is csak mosolyog, az első gyereknél nagyon gyakori.

- Azt én is tudom, de nálunk szokásos, hogy vérvizsgálatot is veszünk. Ez azt mutatta, hogy huszonnyolc esetben az apa nem lehetett az apja az újszülöttnék.

- Talán szegénykének más városban lehetett a vőlegénye, így mástól kapott előleget.

- Ne légy rossznyelvű, Jóska! - szólt a felesége.

- Még érdekesebb egy másik statisztika, ez is a szülészetben van.

Tavaly harmincegy olyan gyerek született, hogy szellemileg hibás, nehézfejű, hülye, vagy nyomorék. Közülük huszonnyolcnál azt mutatta a vérvizsgálat, hogy „lehet” hogy valóban apja az apa, ami arra mutathat, hogy rokonházasság történt.

- Nem kizárt. Mint diák, ti is tapasztalhattátok, hogy a lány fiúja néha, sőt, sokszor változik. Sőt, az a legritkább eset, hogy a lányt az úgynevezett fiúja venné feleségül, aztán valamelyik régi fiúcsemetéjével összetalálkozik a felnőtt fiú, s beleszeret egy kislányba, aki valaha az ő anyjának is a fiúja volt.

Még a szülőknek sincs fogalmuk arról, hogy azok féltestvérek lehetnek. Aztán az eredmény, hogy mindezt az utók sínyli meg.

- Erre vonatkozhatott a régi prófétáknak az a mondása: „Megbüntetem az apák vétékét hetedízíglén.” - állapította meg a másik apa.

- De nézzétek! Az a gyerek még a legapróbb részleteket sem felejtette ki a rajzából. Itt, az a seprő az ablak alatt!

- Itt meg a száradó piros kötény!

- Valóban, nagyon gyakran lehetett látni azokat.

- Azon ne csodálkozzatok, hogy azt is odarajzoltam; három éves koromban, ha a seprűnyélen akartam lovagolni, mindig a fenekemre vert az anyám, és a seprőt visszatette az ablak alá.

- Keresztanyád csak nem vert a fenekedre a piros kötény miatt?

- Azért én kaptam fakanállal, ha amikor megszáradt, bevittem. Bemártotta anyám a vízbe, újra kiakasztotta. Csak azt nem értettem, hogy tiszta volt; és a konyhában mindig a két tarka kötény volt előtte.

- Látjátok? Ez nekünk soha fel sem tűnt. Hiába, a gyerek jó megfigyelő. - Ez a fiú pályázatot nyert, de még meg sem ünnepeltük. Lépj át, Jóska, az Aurórába. Rendelj különszobában nyolc személyre vacsorát. A menü összeállítását bízod rá a főpincérre, az igazán jól ért ahhoz. A vendéglőben minden este felváltva két zenekar működik: ki tudja? Még az is megeshet, hogy mi öregek is táncolni fogunk. Emlékszel, hogy milyen jókat táncoltunk valaha a Bakony közepén, a lemezjátszóra?

- Miért kellene az Aurórába menni? Itt is van lemezjátszó, itt is táncolhatunk, - jegyezte meg Karcsi.

- Hagyd az öregeinket; ha mulatni akarunk, ha fel akarják idézni a régi szép időket - állapította meg Ildi.

- Én is úgy látom, hogy ők szívesen gondolnak vissza oda, sőt, most is olyanformán érznek, mint akkor, - zárta le a beszélgetést Évi.

Amíg Jóska visszatért az Aurórából, nem sokat beszélgettek. Mindenki csak magában értékelte ki az addig elhangzottakat. Mikor Józsi megjelent, Jancsi kezdte először a beszédet:

- Az eddigiekből világosan kitűnt, hogy ti miért nem voltatok kíváncsiak a Kinizsi-várra.

Az is, hogy a visszatérésnek valami fontosabb oka volt, mint hogy itt a kertben tanácskozzunk.

Én sejtem is, bár még csak kerülgetitek, és nem mondtátok ki nyíltan. A sejtéseitek megfelelnek a valóságnak, azt mutatja, hogy te is az Aurórában akarsz vacsorázni. Nem tagadom, a mi terveinkben is szerepel az. Mégis szeretnénk, ha megmondanád, hogy te miből következtettél erre?

- Kezdjük a te történeteddel. Valóban kitűnő, és érdekes volt, csak az volt a hiba, hogy még nem olvastad a mai lapokat.

- Miért? Mi van azokban olyan érdekes?

- Csak annyi, hogy abban az ügyben tegnap volt a bírósági tárgyalás, és - tekintettel arra, hogy a leütött rendőr-százados meghalt a kórházban, így a fiú tíz évet kapott. A szegény kislányt sajnálom, mert annak sokat kell várnia a mézeshetekre.

- Ezt eddig nem tudtam, és ezt a megoldást tartottam volna helyesnek.

- És az én történetem? - kérdezte Évi.

- Azt már magyaráztam; az első fele nagyon jó. Valóban van olyan nő, sőt, titkárnő is, aki olyan okos beosztással él; hiszen többitől többet remél, és többet is kap. Csak a vége nem jó. Ha csak kitaratok annál, amit mondtam, megesik, hogy a férfi megcsalja a feleségét, de a szeretőjét soha.

- Jól van, Apám, igazad van; ennek is csak az első fele igaz.

A többi én találtam ki.

- Hogy mondtad? Én nem apád, hanem a keresztapád vagyok.

- Nem gondolod, hogy helyesebb volna, ha kiterített lapokkal játszanánk? Én legalább is meg vagyok győződve arról, hogy te vagy az én apám.

- Te lány! Te gyanúsítasz engem? - szólt az anyja.

- Hagyd csak! Már eddig is láttam, hogy nem érdemes titkolni az igazat. A gyermek sokat lát, és sokat meg is ért. Áru! le, ha eddig is tudtad, miért nem árultad el eddig...

- Nem érted? Míg kicsi voltam, - mert már akkor sejtettem, - nem árultam el, mert nekem így volt jobb. Ajándékot kaptam az apámtól, de a keresztpapától még többet, értékesebbet, sőt, ő gyakran meg is vesztegetett.

Aztán a nem apám is úgy szeretett mindig, mintha valóban az övé lettem volna... Később már tudatosan hallgattam: a gyerek nem mondhat ítéletet szülei cselekedetei fölött. Elhiszem, most is mindkettő úgy szeret, mintha valóban mindkettő apám volna...

Hogy a keresztyerek többet, nagyobbát, talán értékesebbet is kapott, az érthető. Még tavaly is dühös volt Ildi, hogy a szebb, a drágább karperecet én kaptam a keresztpapától.

Megint az anyja akart beleszólni, de a férje leintette.

- Hagyd! Láthatod, hogy már mindent pontosan tudnak, és nekünk nincs szégyellnivalónk. Az a helyes, ha mindent tisztázunk. Elég nagyok mind a négyen, már nem gyerekek! Megértik azt, ami régen történt. Kimondom, hogy ma is pontosan úgy tennék, mint akkor! - Az volt a helyes! Ezen felül én már az elmúlt évben tudtam azt, hogy ők mindent megértettek, és tudnak, csak titkolják, mert attól félnek, hogy szüleiket megszégyeníthetnék, megbánthatnák. Ildi árulta el azt nekem.

- Én? Hogyan?

- Két év óta te vagy mindkét család háziorvosa. Tehát nem szóval árultad el magad... Mint orvos, hűségesen gyógykezeltél mindnyájunkat. Egy köhintés, egy kis nátha, meghűlés, vagy egy kis karcolás, seb, mind alkalmat adott a gyógykezelésre. Nekem csak az tűnt fel, hogy minden esetben szükségesnek tartottad a vérvizsgálatot.

- Hát aztán? Az nagyon sokat mond az orvosnak. Tudom.

Aztán az volt a baj, hogy már mind a hatot sikerült meggyógyítanod, de az a két férfi sohasem volt beteg, pedig sejtettem, hogy számodra az volna a legfontosabb adat. Megszántalak. Köhögtem, panaszkodtam, hogy szúrást érzek a mellemben; hogy tüdőrákra gyanakszom. Láttam az arcodon, hogy örülsz, mert van jogcímed arra, hogy tőlem is pár csepp vérhez jussál. Aztán, nagy örömmel közölted, hogy kutya bajom sincs...

Kérésemre a keresztapád gyomrára kezdett panaszkodni, gyomorrákra panaszkodott. Őt is meggyógyítottad lelkiismeretesen; kissé az volt különös, hogy nem próbareggelit rendeltél neki, hanem nála is a vérét vizsgálgattad. Persze, hogy semmi baja nem volt. Viszont leolvastam az arcodról, hogy a gyógymód az orvosnak jobban használt, mint a betegének.

- Minek cifrázzátok? - kottyant bele Évi. - Igaz, hogy téged nyugodtan feleségül vehet Lackó, engemet meg Marci. Ma megtartjuk az eljegyzést, sőt, két héten belül az esküvőt. Már házunk is van, ahol eltöltjük a mézesheteket.

- Mi van nektek? Házatok?

- Jaj, igazad van, ti kevesebbet tudtok, mint mi. A strand mögött azt a kis meselakot megvásároltuk ma délben.

A négy szülő kíváncsiságát ki kellett elégeíteni; tehát beszámoltak mindenről részletesen. Ismertették a tervet is, melyet a kiránduláson sütöttek ki. Valóban azért választották azt a kerülő utat, mert megbánhatták volna azzal, ha egyszerűen kirukkolna arról, amit már régen tudtak. Így volt a legjobb.

A szülők már csak arra voltak kíváncsiak, hogyan jöttek rá a valóságra, mikor ők már azt mindvégig titokban akarták tartani előttük.

Eddig hitték is, hogy az sikeres volt.

+++XXI+++

Elkezdték a beszámolókat; Ildi kezdte: - Az első gyanúm ötéves koromban támadt. Keresztapa addig is gyakran járt át hozzánk, mi is hozzájuk. De majdnem minden nap jött, amikor is, mikor apám körútra indult. Sőt, ha este sem volt otthon, biztosan megjelent.

Ilyenkor mindig korán kellett lefeküdnünk. Természetesen csak tettem azt, hogy alszom, s valóban sokszor el is aludtam, pedig nem akartam. Egyszer aztán korán ébredtem, s keresztapám öltözködött; láttam, hogy nálunk aludt. Még a rablókról mondott meséjében is hittem, mert neki puskája van, így nem félhet azoktól. De megkért, hogy ne mondjam meg senkinek se. Minket pedig a szülők mindig arra tanítottak, hogy nekik mindent őszintén be kell vallanunk.

Azt már tudjátok, hogy egy beszélő hajas-babával meg is vesztetett. Most is megvan, meg is őrzöm ezután is; nagyon szép emlék az nekem. Ez már arra indított, hogy jobban figyeljek. Meg is tettem; látszólag aludtam, de tudtam, mikor kell ébredni; így láttam is sokat, és zsarolhattam. De ugy-e, azért nem haragszol rám?

Most már valamennyien mulattak az eseten. Aztán Évi mesélt.

- Azt már elmondtam, hogy a sohasem-bepiszskolt kötényt én valahányszor bevitettem, mindig kikaptam. Hiába, sehogy sem fért a fejembe, hogy miért kell valamit mosni, mikor az tiszta. Aztán azt is észrevettem, hogy keresztapa mindig megfordul, valahányszor én leveszem a kötényt. Azt sem értettem meg, hogy nekünk miért kell gombát szednünk az erdőben pontosan akkor, mikor már kész is van az ebéd. Ez bizony gondolkodásra késztetett, és leselekedésre csábított. Így esett, hogy nem csak Ildi zsarolhatta a keresztapját, de én is. Meg is tettem. De ugy-e Anyuci, hogy most már ti sem haragszotok azért. Elhihetitek, hogy most már nagyon sajnálom, hogy annyi szép pásztorórátokat megzavartam.

- Hát bizony, azért megérdemelnéd, hogy kissé megtépjem azt a szőke hajadat, - nevetett most már az anyja is.

- No és csak a lányok voltak szemfülesek? - kérdezte Jancsi.

- Én csak azt tudtam, hogy valahányszor a seprűnyélen lovalgoltam, kikaptam anyától.

Egyébként, mindkettőtökkel meg voltam elégedve. Nekem csak Évi mesélt a megfigyeléseiről, de lelkemre kötötte, hogy az a mi közös titkunk; már pedig olyat sohasem szegik meg a gyerekek.

- És te, Lackó?

- Nekem semmi sem tűnt fel. Én csak akkor értesültem, mikor Ildinek bejelentettem, hogy feleségül akarom venni. Amit tudok, azt én tőle hallottam.

- Nahát, gyerekek, így minden szépen rendeződött. Csak azt nem értjük, hogy ezt a mai jelenetet milyen célból rendeztéték?

- Apukám, ne add a tudatlant. Tudod jól, hogy a bíróságnál fontos az őszinte beismerő vallomás. Ma ez megtörtént. De elárulom, hogy Anyuci meg te már tegnap még mindketten, részletesebb őszinte vallomást tettetek.

- Mit beszélsz?

- Nem nekem tettétek, hanem Ildinek. Meséld el Ildi nekik!

- Tegnap egy érdekes krimit kezdtem olvasni, ezért a szokástól eltérően, nem mentem le a strandra; a belső szobában a hűvösön olvastam.

Aztán figyelni kezdtem, mert a másik szobából áthallatszott minden szó.

Lejegyeztem gyorsírással. Akár fel is olvashatom.

Jött Jóska bácsi; ezzel köszöntött be: „Hát ez is olyanforma volt, mint valaha, amikor pertut ittunk. Ugy-e, te sem felejtet el?” Persze, hogy jobban figyelni kezdtem.

Akkor jött sorba a nyúl, a két fogoly, a fácán, a szilvórium; majd az, hogy a vendéget nem illik az udvaron fogadni. Igaz, hogy utána hosszú csend következett, most is.

- Látod, Jóska? Még most is gyanúsít.

- Dehogyan gyanúsít, csak azt igazolja, amit már mondtam, hogy egy igazi férfi a szeretőjét még negyedszázad után is szereti, és azt nem csalja meg.

- Még mindig nem magyaráztátok meg, hogy, ha már tavaly mindent tudtak, miért kellett várnotok a mai napig.

- Igaz, a vérvizsgálat megmutatta, hogy te nem lehetsz az apám. Lackónál is azt, hogy az apja nem az apja, de mindketten azzal éltetek, akivel az anyakönyvvezető előtt megesküdtek.

Szóval még ebben az esetben is előfordulhatott volna az, hogy mégis féltestvérek vagyunk.

Teljesen tisztázni kellett a dolgot, mert én nyomorék gyereket nem akarok szülni.

- Igazad van, Kislányom, helyeslem, ahogy gondolkoztatok. Mi legfeljebb azt hibáztuk el, hogy nem mondtuk el nektek mindent, őszintén.

Most már tudjátok, hogy nem lehettek testvérek, így jöhet este az eljegyzés. Viszont mi is tartozunk nektek azzal, hogy tisztázzuk azt, ami történt, s azt is, hogy miért történt. Hallgassátok végig, amit mi most elmondunk. Biztos vagyok abban, hogy nem ítéltet el érte.

- Az egyik Bakonyban lévő faluban élt egy gyönyörű barna lány, a neve Szabó Marica volt. A nevén kívül nem volt semmije. Ti el nem tudhatjátok képzelni egy ilyen falusi lánynak a helyzetét. Az ilyet a legények észre sem veszik. Az ilyen aztán csak nehéz testi munkával tudja megkeresni a kenyerét. Férjhez menésre kedve szerint tehát ő sem gondolhatott.

Volt a szomszéd faluban egy jókedvű szálas gyerek, akit Darabos Jóskának hívtak. Vagyon dolgában nála is teljesen hasonló volt a helyzet. Viszont falun a legény helyzete sokkal könnyebb; ha erőteljes, még vőnek is megfelel; még az is megesik, hogy válogathat a lányok közül. A munka terén is könnyebb a helyzete. Így Jóskát is az Állami Erdőgazdaság - mint vadőrt alkalmazta. Ez jó megélhetést jelent.

Igaz, hogy a falutól távol, az erdő közepén lakhatott, de ott egy szép, kényelmes házacská állt rendelkezésére. Ahhoz egy jókora kert is tartozott. Abban megtermett minden, ami a házhoz szükséges. Ehhez járul még az is, hogy a vadőr bármikor hússal is tud szolgálni. Bármikor lőhet annyi apróvadat, amennyi a háztartáshoz szükséges. Ezt nem is tiltják, mert ha tiltanák, akkor is löne. Minden megvolt ott, ami egy szegény lány szemében csaleteknek számíthatott, de az egyedüllét vonzotta mégsem.

Aztán Jóska észrevette Maricát. Láthatta azt is, hogy abban van hajlandóság arra, hogy eljátssza vele a társ szerepét. Szerelemről nem sok szó esett, a falun már ma sem nagyon szokásos, majd megismerik, megszokják egymást. Így történt, hogy Marica beköltözött a vadőr szép házacskájába. Arra senki sem jár, még a férje is a nap nagy részében az erdőt járta; bizony unalmas volt ott neki. Érthető; ő azt szerette volna, hogy a férje ne az erdőt, hanem inkább őt kerülgesse.

Azt sejtethetik, hogy ennek mi lett a következménye. A menyecske állandóan durcás volt, minden apróságért felpattant, veszekedett, úgy, hogy az együttlét állandó haragosdi volt. A vadőr még örült is, ha később érkezett haza.

- Várj! - szólt a másik apa, én folytatom:

Nem messze onnan, egy másik bakonyi falucskában is volt egy hasonló korú legény; annak Szekeres Jancsi volt a neve. Hát, ez még náluk is szegényebb volt. A falusi lányok egyszerűen elnéztek a feje felett, habár az is szép szál gyerek volt, Ő aztán segített magán, vasúti pályamunkás lett. A katonaévek letöltése után, kinevezték pályaoornak. Ti is jól tudjátok, hogy az milyen gyönyörű helyen lakott; azt az őrházat mindenki megcsodálta. De még ilyen szép helyen is unalmas egyedül. Érthető, hogy társat kell keresni.

Első látásra megtetszett neki a tüzes-szemű, szép barna Marica; de ott már lekésett, mert azt elhalászta előle Darabos Jóska. Nem tehetett mást, mint hogy mást keresett.

A választása Sütő Julcsára esett; őt kezdte kapacitálni, és az nem sokára sikerrel járt. Julcsának volt egy részeges apja, egy veszekedős mostohája, érthető, hogy tőlük szabadulni szeretett volna. Ha meghallgatja a pályaoor hívó szavát, szabadul otthonról, saját gazdasszonya lehet; ott még nehéz munkát sem kell végeznie. Hozzájárult ahhoz, hogy ő már Darabos Jóskát szemelte ki párjának, évek óta szerette, de hiába próbálkozott, az őt sehogy sem vette észre, és Maricát vette feleségül. A döntést tehát az is befolyásolta, hogy a vadőr háza és a vasúti őrház egymás közelében van, így közel kerül ahhoz, akit szeret. Erről ugyan nem tett említést Jancsinak.

Ez magyarázza aztán azt, hogy az őrházban is hasonló lett a helyzet, durcásság, veszekedés, harag.

Újra átvették tőle a szót:

- A két asszony jól ismerte egymást, eddig egy brigádban dolgoztak. Hogy elüssék az unalmat, míg a két férj távol járt, ők összejártak; kettesben mégis jobban telt az idő. Az is természetes, hogy összeismertették a férjeket is, akik azelőtt nem ismerték egymást. A két család tehát gyakran összejárt, és összebarátkozott. Volt egy lemezjátésojuk is, néha táncoltak is.

Itt aztán közbeszólt a természet.

Marica hamar észrevette, hogy neki a szőke Jancsi tetszik. Küzdött a jelentkező szerelem ellen, de mindhiába, a szemének parancsolni nem tudott, az árulkodott. Ez pedig hamar meggyőzte Jancsit arról, hogy ő nem a saját, hanem a Jóska asszonyát szereti.

Így esett meg, hogy gombaszedés közben mindketten elvesztették a fejüket... Ez bizony a világ szemében nagy hibának számít.

Éva nem tudta megállni, hogy közbe ne kottyanjon. - Értem már... Nálunk a barna családban így született Lackó, ez a szőke gyerek. De a folytatást is tudom; Jóska is rájött, hogy szebb a szőke aranyhaj, szelídebbek a kék szemek, vagyis, hogy ő is nem Maricába, hanem Julcsába szerelmes. A szelíd nézést követte a simulás, a nyúl, fogoly, fácán, a szilvórium, pertuivás, és mindennek következménye lett: szőke családba becseppent ez a fekete Ildi.

- Nagy ravasz vagy, valóban úgy történt. A két férfi azonnal tisztán látta a helyzetet.

A két asszony is sejtette, de titkolta, de nemcsak akkor, hanem talán mind a mai napig. Jancsi és Jóska rendezni szerette volna a megtörténtekeket.

Egyszerűnek látszott; ki kell cserélni a két asszonyt. Az biztos, hogy összeveszéssel járt volna, pedig a két család mindentől, és mindenkitől távol egymásra volt utalva. A törvény-szerinti elválás alig pár héttel az esküvőjük után, nagy botrányt okozott volna az összeveszésen kívül. Tudták, hogy azt a születendő gyermekek sínylették volna meg.

Hosszas tanakodás után úgy döntöttek, hogy nem a világi, hanem a természet törvényeinek engedelmeskednek.

Amit ők tudnak, arról senki sem tud; csak az lesz a változás, hogy az igazi feleség a világ szemében szerető, - még az sem nagy hiba, ha a feleség más házban lakik; utat mutat a seprő és a lengő piros kötény.

- Csodálatos, erről még most sem tud semmit a világ, csak mi, négyen, gyerekek. Valóban azért volt olyan szép a gyermekkorunk, az ifjúságunk. Hogy kíváncsiskodtunk, arra a mai nap ad a legjobb magyarázatot; a négy gyerek ezután még szorosabban össze akar tartani.

Látod, már most elhiszem neked azt, hogy a férfi a feleségét esetleg megcsalja, de a szeretőjét, kit igazán szeret, azt soha.

Ha akkor tudtam volna, dehogy zavartam volna meg az Apukámat, hogy összecsókolja Anyucit; mert gondolom, hogy az ilyen félig-meddig lopott csók, valóban édesebb lehet; bocsássatok meg tehát a ti szöszeke Évátoknak.

- Látjátok, nem tagadunk; mint azt Ildi tegnap kileste, bizonyítottunk is. Az ő, és Lackó keresztelőjén hangzott el a kérdés, amíg az asszonyok készítették meg a lakomát:

- CSERÉLJÜNK-E?

- NEM CSERÉLÜNK!

❖❖VÉGE❖❖

A BALATONI HÁZ FOLYÓSÓJÁN